

Lotta Heinonen

Tekstiilipajan pilotointi kotoutumiskoulutuksessa

Case: CareeriaPlus Oy

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Vestonomi (ylempi AMK)

Vaatetusalan tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

20.5.2022

Tiivistelmä

Tekijä: Lotta Heinonen
Otsikko: Tekstiilipajan pilotointi kotoutumiskoulutuksessa
Case: CareeriaPlus Oy
Sivumäärä: 51 sivua + 1 liite
Aika: 10.5.2022

Tutkinto: Vestonomi (ylempi AMK)
Tutkinto-ohjelma: Vaatetusalan tutkinto-ohjelma
Ohjaajat: TaT, lehtori, Essi Karell
Koulutuspäällikkö, Annina Salminen

Maahanmuutto on aikakautemme suurimpia ilmiöitä. Suomeen saapuu ihmisiä monista eri maista ja monia eri syistä. Kotoutumiskoulutuksen vastuulla on tarjota tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta ja sekä tarjota suomen kielen opetusta. Tässä työssä pyritään löytämään vastauksia toiminnallisen käsityöpajaopetuksen soveltuvuudesta osaksi kotoutumiskoulutusta ja siihen, miten opiskelijat kokevat sen yhtenä opiskelumuotona. Työ on tehty yhteistyössä CareeriaPlussan kotoutumiskoulutuksen ja koulutuspäällikkö Annina Salmisen kanssa.

Teoriaosuudessa tuodaan esille käsitöiden merkitys ihmiselle, käsityöpaja yhtenä kielen oppimisen tukimenetelmänä ja uusien taitojen oppimisen mahdollistajana sekä sen tarjoamat mahdollisuudet tutustuttaa opiskelijoita tekstiilialaan. Teoriaosuus esittelee myös maahanmuuttoa ja sen keskeisimpiä syitä ja käsitteitä. Teoriaosuus pohjautuu aikaisemmalle tutkimustyölle ja alan kirjallisuuteen sekä alalla noudatettaviin lakeihin ja asetuksiin. Tutkimus on laadullinen tapaustutkimus ja strategiana käytetään myös etnografiaa. Tutkimusaineistoa kerättiin havainnoimalla, teemahaastattelulla sekä sisällönanalyysillä. Analyysimenetelminä käytettiin aineistokohtaista luokittelua.

Tutkimustuloksesta käy ilmi, että tekstiilipaja sopii hyvin kotoutumiskoulutukseen. Se lisää vuorovaikutusta opiskelijoiden ja opettajien välillä ja näin edistää kielen oppimista. Käsityöt sekä toiminnallinen opetus tarjoavat opiskelijoille keinon ilmaista itseään monipuolisemmin. Eleet ja tavaroiden näyttäminen paikkaavat puutteellista sanavarastoa. Tämän tutkimuksen perusteella saatua tietoa voidaan jakaa CareeriaPlussassa sisäisesti ja toteuttaa toiminnallista opetusta muissakin toimipaikoissa.

Avainsanat:

käsityöt, kotoutumiskoulutus, toiminnallinen opetus, maahanmuuttajat

Abstract

Author: Lotta Heinonen
Title: Piloting a Textile Workshop in Integration training
Case: CareeriaPlus Ltd
Number of Pages: 51 pages + 1 appendix
Date: 10 May 2022

Degree: Master of Culture and Arts
Degree Programme: Master's Degree Programme in Fashion and Clothing
Instructors: Essi Karell, Senior lecture, D.A
Anninan Salminen, Head of Division

Immigration is one of the greatest phenomena of our time. People come to Finland from many different countries and for many different reasons. This work seeks to find answers to the suitability of functional craft workshop teaching as part of integration education and the students' experiences of it.

The work has been executed in collaboration with Annina Salminen, CareeriaPlus's integration training and training manager. The theoretical part highlights the importance of handicrafts for people, as well as its possibility to act as one of the methods of supporting language learning, enabling the learning of new skills, and introducing students to the textile industry. The theoretical part introduces immigration and its main causes and concepts. The theoretical part is based on previous research work and literature in the field, as well as the laws and regulations applied in the field. Research material is collected through observation, thematic interviews, and content analysis. The analysis method used is material-specific classification.

The study is a qualitative case study and ethnography is also used as an approach. The study indicates that the textile workshop is well suited for integration training. It increases the interaction between the students and teachers and thus promotes language learning. Study data may be shared with other CareeriaPlus locations.

Keywords: Crafts, integration training, functional education, immigrants.

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Lähtökohta työlle	3
2.1	Maahanmuuttoon liittyviä käsitteitä	5
2.2	Maahanmuutto ja kotoutuminen	6
2.3	Tavoite kotoutumiskoulutukselle	7
3	Kotoutumiskoulutus CareeriaPlussassa	9
3.1	Opetusryhmät CareeriaPlussassa	10
3.2	Kielitaidon vaatimustaso kotoutumiskoulutuksessa	11
4	Käsityöt kotoutumiskoulutuksessa	12
4.1	Käsin tekemisen merkitys ihmiselle	13
4.2	Ohjattu käsitöiden tekeminen maahanmuuttajakoulutuksessa	14
4.3	Opiskelijoiden kokemukset käsityöllisestä toiminnasta	15
4.4	Käsitöiden tekemisen merkitys hyvinvoinnille sekä aivoille	17
4.5	Motivaatio ja oppiminen	18
4.6	Miten opettajan oma oppimistyyli vaikuttaa opetukseen?	20
4.7	Palautteen antaminen	20
5	Tutkimusmenetelmät ja strategia	21
5.1	Laadullinen tutkimus	23
5.2	Tapaustutkimus	24
5.3	Tekstiilipajan suunnittelu	24
5.4	Tutkimusryhmään ja päivän työtapoihin tutustuminen	26
5.5	Teemahaastattelu	35
5.6	Havainnointi	36
5.7	Aineiston purku, luotettavuus ja validius	37
6	Löydökset	38
6.1	Teemahaastattelun tulokset	39
6.2	Kokemuksia pajaopetuksesta	42

7	Pohdinta	43
	7.1 Tulosten arviointi	43
	7.2 Kehittämisehdotukset	46
	7.3 Toiminnallisen opetuksen mahdollisuudet	48
	7.4 Oma ammatillinen kasvu	50
	Lähteet	52
	Liitteet	57
	Liite 1 Haastattelukysymykset	57

1 Johdanto

Suomeen kohdistuva maahanmuutto on tällä hetkellä voimakasta. Ukrainan sota on tuonut uusia pakolaisia Suomeen. Maahamme saapuu ihmisiä eri puolilta maailmaa, monista eri syistä. Suomi tarvitsee maahanmuuttoa. Meillä on aloja, joilla on työvoimapula ja kyseiset ammatit eivät välttämättä kiinnosta kantasuomalaisia. Useimmat maahanmuuttajat näkevät nämä alat heille sopivina. Ongelma usein on, että näille aloille haluavat maahanmuuttajat eivät vielä hallitse suomen kieltä riittävän hyvin ja heillä voi olla ongelmia kielen oppimisessa. Toiminnallinen opetus voisi olla yksi ratkaisu helpottamaan opiskelijoiden kielen oppimista.

Suomi tarjoaa maahanmuuttajille kotoutumiskoulutusta, jossa opitaan suomen kieltä sekä yhteiskunnassa vaadittavia tietoja ja taitoja. Koulutus alkaa alkuvaiheen koulutuksella ja etenee päättövaiheeseen, jossa työskentelen työelämän kouluttajana. Tämä jakso kestää kuusi kuukautta, jona aikana opiskelija oppii lisää asioita suomalaisesta koulutusjärjestelmästä sekä työelämästä. Tämän jakson jälkeen tavoitteena on opiskelijan siirtyminen koulutukseen tai työelämään.

Koulutuksessa eletään nyt murrosvaihetta. Kotoutumiskoulutuksen tutkinnon perusteita ollaan muokkaamassa juuri nyt ja tutkinnon uudet perusteet otetaan käyttöön elokuussa 2022. (OPH 2022a.) CareeriaPlussan kotoutumiskoulutusta tullaan kehittämään entistä toiminnallisempaan suuntaan, ja tämä opinnäytetyö hakee vastauksia toiminnallisen opetuksen toteuttamiseen juuri käsitöiden ja tekstiilialan näkökulmasta.

Tässä opinnäytetyössä kerron tekstiilipajan pilotoinnista, maahanmuuton eri piirteistä sekä kotoutumiskoulutuksesta CareeriaPlussassa. Avaan prosessia, jonka maahanmuuttaja käy läpi ennen mahdollista koulutusta ja työllistymistään. Kerron kotoutumiskoulutuksesta ja sen mahdollisuudesta tutustuttaa opiskelijoita tekstiilialaan ja alan koulutukseen Suomessa.

Tämä opinnäytetyö antoi loistavan mahdollisuuden testata toiminnallista tekstiiliopetusta kotoutumiskoulutuksessa sekä minulle mielenkiintoisen opinnäytetyön aiheen. Perehtymällä alan kirjallisuuteen ja kotoutumiskoulutusta ohjaavaan lainsäädäntöön kasvatin omaa ammatillista osaamistani hyvin paljon.

Koska työskentelen opettajana, olen luonnollisesti kiinnostunut oppimisesta, ja siitä miten oppimista voisi tehostaa. Koulutukseen osallistuu aina opiskelijoita, joille suomen kielen oppiminen on vaikeaa erinäisten syiden takia. Joku opiskelija on voinut kokea hyvinkin raskaita asioita kotimaassaan tai matkan varrella kohti Suomea. Mahdolliset traumat voivat olla hyvinkin erilaisia. Ne voivat vaikeuttaa oppimista tai henkilöillä voi olla oppimisvaikeuksia, jotka huomataan vasta Suomessa. Osa opiskelijoista saa mahdollisuuden opiskella kirjoittamista ja lukemista vasta Suomessa; kotimaassa ei ehkä ole ollut rahaa tai mahdollisuutta opiskella. Monelle ensimmäinen opiskeltu kieli on suomen kieli, jonka monet kokevat haastavana kielenä oppia. Tämän tyyppiset asiat vaikuttavat siihen, että oppimisvalmiuksia ei välttämättä ole, mutta taito tehdä työtä kyllä on. Monella opiskelijalla voi olla useiden vuosien kokemus erilaisista käsityöammatteista. Suomessa he saattavat kokea, että ne on nyt jätetty taakse, eikä niitä taitoja voi enää hyödyntää. Käsillä tekemisen taito heillä kuitenkin saattaa olla.

Tässä työssäni tutkin sitä, miten käsityöt voivat olla yksi mahdollisuus kokea onnistumista opiskeluprosessin aikana sekä miten käsityöt voivat luoda rauhoittumisen hetken stressaavassa tilanteessa olevalle opiskelijalle. Monelle opiskelijalle suomen kielen opiskelu on hyvin stressaavaa, varsinkin jos oletettua etenemistä ei tapahdu. Omaa kielitaitoa verrataan muihin opiskelijoihin ja puutteellinen kielitaito voi olla este esim. kouluun tai työhön pääsulle sekä kansalaisuuden saamiselle.

Me tarvitsemme uutta työvoimaa mm. sosiaali- ja terveysalalle, jolla tarvitaan myös kädentaitoja. Onkin luonnollista, että kotoutumiskoulutukseen lisätään toiminnallista opetusta, jossa opiskelijat pääsevät kokeilemaan erilaisia työtapoja ja tekniikoita. Näistä voi opiskelijalle tulla uusi harrastus, ammatti, tai hyödyllinen lisä tulevaan ammattiin.

Tässä työssä kerron tarkemmin kotoutumiskoulutuksessa CareeriaPlussassa, maahanmuutosta ja sen syistä, sekä avaan keskeisempiä käsitteitä. Tärkeänä lukuna on kielitaito ja sen kehittyminen. Kielitaidon tasolle on annettu kansallisia tavoitteita, joita kotoutumiskoulutuksessa pyritään saavuttamaan. Ilman toimivaa kielitaitoa ei voi koulutautua tai työllistyä, siksi sille on asetettu suuri paino tässä työssä kuten kotoutumiskoulutuksessakin.

Työssäni käyn läpi käsitöiden merkitystä ihmiselle ja sen soveltuvuudesta kotoutumiskoulutukseen. Tutkimus on laadullinen tapaustutkimus, jossa aineistonkeruumenetelmänä on haastattelututkimus ja havainnointi. Kirjallisuuskatsauksessa perehdyn aikaisempiin aiheita sivuaviin töihin sekä lähdekirjallisuuteen, jotka liittyvät käsillä tekemiseen ja sen vaikutuksiin ihmisen mieleen ja kehoon.

2 Lähtökohta työlle

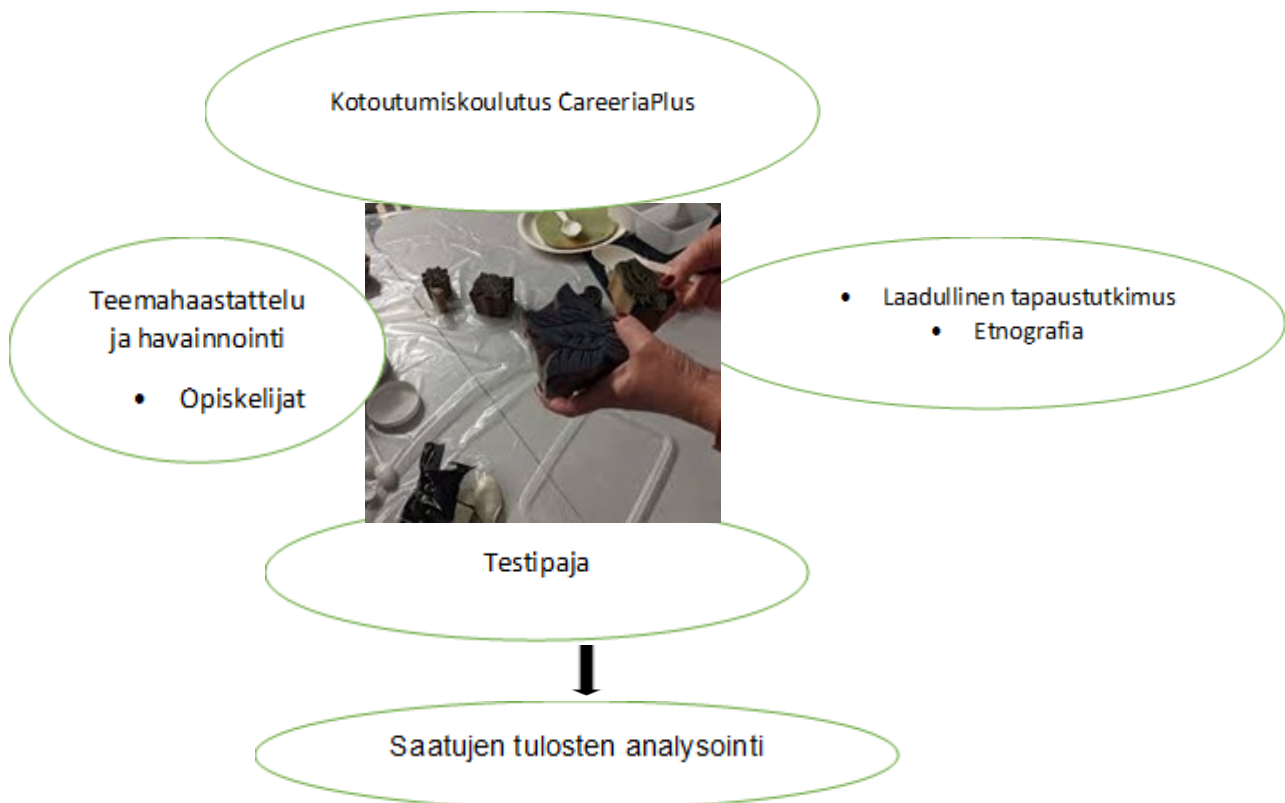
Toimeksianto työlle tuli CareeriaPlus Oy:n oppilaitoksen koulutuspäälliköltä Annina Salmiselta. Opetuksen rahoittajatahot eli ELY ja TE-toimisto ovat asettaneet kotoutumiskoulutuksen tavoitteeksi toiminnallisen opetuksen. Elokuussa käyttöön tuleva uusi opetussuunnitelma korostaa myös opetuksen monipuolisuutta ja toiminnallisuutta. Tavoitteena on, että oppilaitos pystyisi tarjoamaan jatkossa monipuolisempaa opetusta, jossa toiminnallisuus olisi yksi opiskelumuoto. Oppilaitokseen on tarkoitus saada myös muita pajoja, joten tästä työstä saatu tieto auttaa jatkossa pajojen suunnittelutyössä.

Vastaavaa opetusta kotoutumiskoulutuksessamme ei ole aikaisemmin järjestetty. Tarkoituksena on luoda CareeriaPlussan kotoutumiskoulutuksiin uusi toiminnallinen menetelmä, jota voidaan siirtää myös muihin toimipaikkoihin. Näiden pajojen avulla pyritään luomaan vaihtoehtoinen tapa oppia suomen kieltä, tutustua uusiin ihmisiin sekä tutustua erilaisiin tekstiilimateriaaleihin. Tavoitteena on tutustua uusiin työtapoihin ja toivottavasti tulevaisuudessa myös laitteisiin ja koneisiin. Yhteistyömuistiossa ELY-keskuksen ja TE-toimiston kanssa on sovittu, että toiminnallisessa opetuksessa hyödynnetään toiminnallista opetusta ja oppimisympäristöjä sekä erilaisia pajoja oppimisen tukena (Yhteistyöpalaveri, 2019).

Aloittaessani työni CareeriaPlussassa, vastuullani oli aloittaa tekstiilialan pajaopetus. Korona-pandemia kuitenkin muutti suunnitelmia radikaalisti ja jouduimme siirtymään etäopetukseen ja pajojen toteutus siirtyi. Näin minulle tarjoutui loistava mahdollisuus perehtyä tarkemmin pajaopetuksen käynnistämiseen liittyviin mahdollisuuksiin ja haasteisiin. Tässä työssä pyrin löytämään vastauksia pajan toimintaan ja kehittämiseen liittyen sekä siihen, miten opiskelijat kokivat tekstiilityön tekemisen kotoutumiskoulutuksessa.

Tutkimuskysymykset ovat:

- Miten tekstiilityöt sopivat kotoutumiskoulutukseen?
- Miten opiskelijat kokevat toiminnallisen opetuksen opiskelumuotona?

Kuvio 1. Opinnäytetyön viitekehys

Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia miten tekstiilipaja ja toiminnallinen opetus soveltuvat kotoutumiskoulutukseen. Tutkimus toteutetaan pilotoimalla tekstiilipaja toiminnallisen polun opiskelijoilla. Saatua tulosta hyödynnetään CareeriaPluss Oy:n kotoutumiskoulutuksen pajatoiminnan aloituksessa ja saatua tietoa voidaan hyödyntää myös muissa CareeriaPlussa Oy:n toimipaikoissa.

2.1 Maahanmuuttoon liittyviä käsitteitä

Maahanmuuttaja:

Suomeen muuttava henkilö, joka saapuu maahan pidempiaikaista oleskelua varten. Kyseisellä henkilöllä tulee olla lupa pidempää oleskelua varten. Oleskeluoikeus on rekisteröity tai hänelle on myönnetty oleskelukortti. (Finlex 2022).

Pakolainen:

Ulkomailta saapuva henkilö, jolla on oikeutetusti syytä pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperänsä, uskontonsa, kansallisuutensa, erityiseen yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumiseen tai poliittisen mielipiteensä takia. Pakolaisuuden eräs muoto on kiintiöpakolaisuus, joka on YK:n pakolaisjärjestön NHCR:n pakolaiseksi katsoma henkilö. Kyseiselle henkilölle on myönnetty oleskelulupa maan budjetissa vahvistetussa pakolaiskiintiössä. (Maahanmuuttovirasto 2021.)

Kotoutuminen:

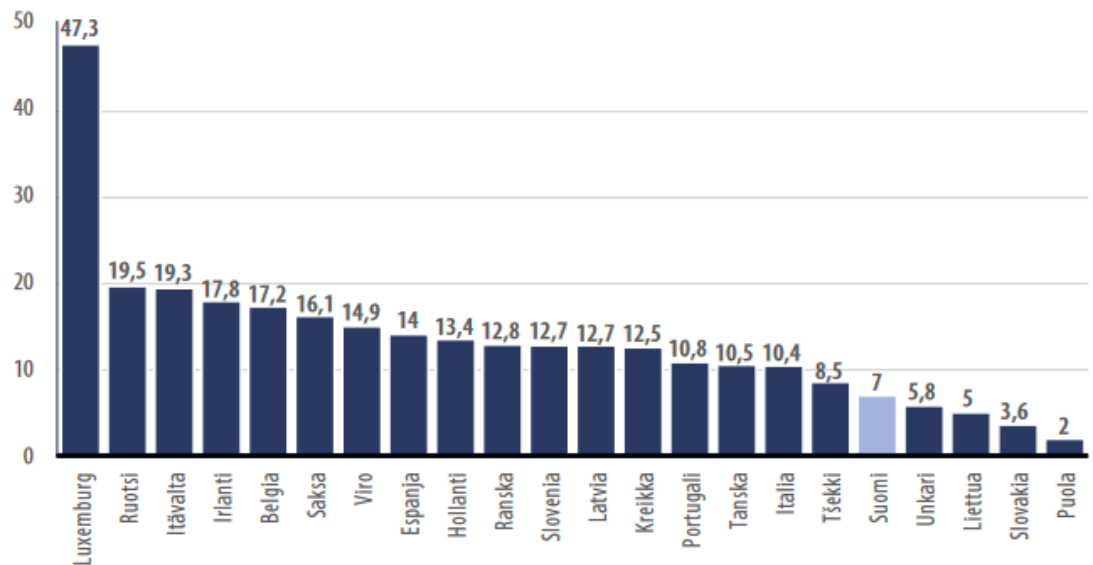
Maahan muuttava henkilö tuntee, että hän on yhteiskunnan täysivaltainen jäsen, ja hänellä on uudessa kotimaassa tarvittavia tietoja ja taitoja. Kotouttaminen tarkoittaa myös viranomaisen tekemiä toimenpiteitä, joilla edistetään kotoutumisen voimavaroja ja toimenpiteitä. (Finlex 2022.)

Kotoutumissuunnitelma:

Kotoutumissuunnitelma tehdään viimeistään kolmen vuoden kuluessa siitä, kun henkilö on saanut oleskeluluvan. Suunnitelma tehdään siinä tapauksessa, mikäli henkilö tarvitsee toimeentulotukea, on alle 18-vuotias ja hänellä ei ole huoltajaa Suomessa. Suunnitelma tehdään myös työttömälle työnhakijalle. Suunnitelma on voimassa yleensä kolme vuotta ja se tehdään silloin kun maahanmuuttaja saa ensimmäisen oleskeluluvan tai hänen oleskeluoikeutensa on rekisteröity. Suunnitelmaan voi sisältyä kielen opiskelua, muita opintoja tai työharjoittelu. Suunnitelma on yleensä voimassa kolme vuotta. (Terve-tuloa Suomeen 2018.)

2.2 Maahanmuutto ja kotoutuminen

Globaali muuttoliike vaikuttaa myös Suomeen. Ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä on Suomessa selvästi pienempi kuin lähes kaikissa muissa EU-maissa, mutta ulkomaalaistaustaisen väestön määrä on kuitenkin ollut kasvussa (Kuvio 2) Ulkomaalaisten osuus Suomessa. (Valtioneuvosto 2021.)

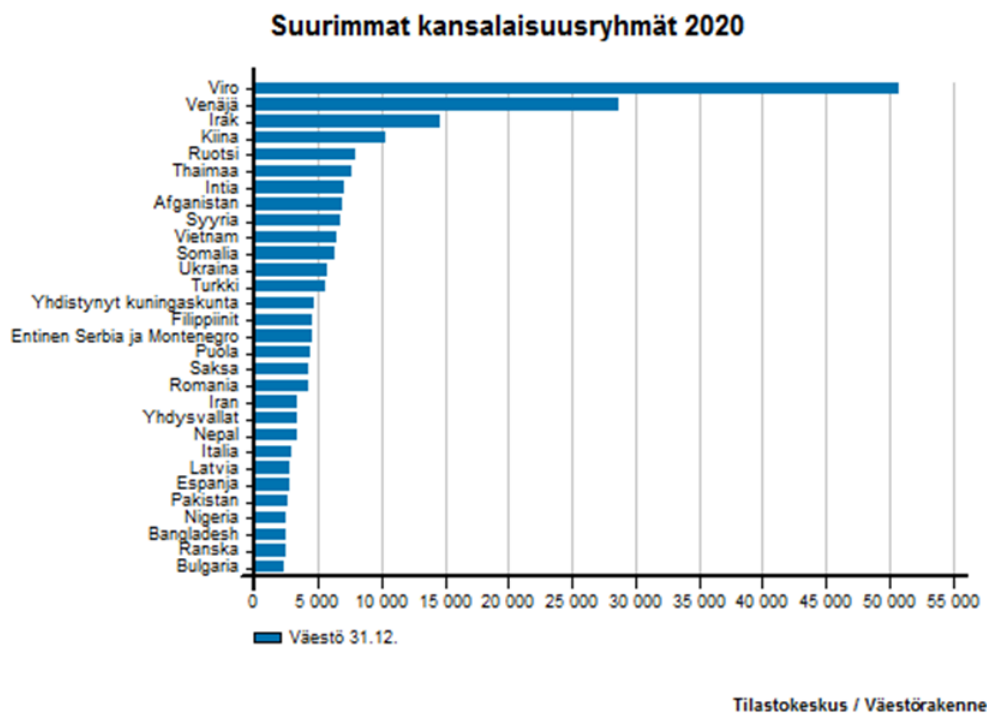

Kuvio 2. Ulkomaalaistaustaisen väestön osuus eräissä EU-maissa 2019. Valtioneuvoston selonteko 2021.

Aikakautemme suuria ilmiöitä on maahanmuutto. Se sitoo yhteen maita, kansoja ja kansalaisyhteiskuntia. Maahanmuutto Suomessa on historiallisesti katsoen melko uusi ja kansainvälisesti vertaillen toistaiseksi pieni ilmiö, mutta muuttoliike Suomeen on kasvamassa. Suomi myös tarvitsee maahanmuuttoa. Syntyvyys on ollut laskussa ja väestö ikääntyy, minkä takia maahanmuuttajien kotoutuminen on keskeisessä asemassa. Kotouttamispolitiikan tarkoituksena on ohjata sitä, että maahanmuutto integroituu osaksi Suomen kestävästä tulevaisuudesta. (Valtioneuvosto 2019, 5.)

Maahanmuuttajat ovat moninainen ryhmä. Maahanmuuttoon on monia eri syitä. Maahanmuuttoviraston mukaan vuonna 2018 yleisimmät ja keskenään lähes yhtä suuret oleskeluluparyhmät olivat EU-kansalaiset ja heidän perheenjäsenensä sekä perhesiteiden perusteella tulleet kolmansien maiden kansalaiset. Kasvavana ryhmänä olivat työn tai opiskelun perusteella oleskeluluvan saaneet. (Maahanmuuttovirasto 2018.)

Vuosittain Suomeen saapuu myös humanitaaristen syiden vuoksi henkilöitä. Heidän osuutensa kaikista maahan muuttaneista on 10–15 %. (Valtioneuvosto 2021, 14.) Kuvion 2 mukaan vuoden 2020 lopussa Suomessa asui lähes 180 eri kansallisuutta, joista Viron kansalaiset olivat suurin ryhmä. Tämän jälkeen toiseksi eniten on Venäjän kansalaisia ja Irakilaisia on kolmanneksi eniten. (Tilastokeskus 2021.)

Kuvio 3. Eri kansallisuuksien osuudet Suomessa vuoden 2020 lopussa. Tilastokeskus 2020.

2.3 Tavoite kotoutumiskoulutukselle

Jotta maahan muuttanut henkilö integroituu suomalaiseen yhteiskuntaan ja pystyy toimimaan itsenäisesti yhteiskunnassa, tarvitaan sopivaa koulutusta ja onnistunut kotouttaminen. Prosessi on kaksisuuntainen, jossa kotoutuminen etenee yksilöllisesti, mutta perhe ja lähiyhteisö ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Onnistuneeseen kotoutumiseen vaikuttavat mm. henkilön ominaisuudet, edellytykset, toiveet ja tarpeet. Maahanmuuttajan omalla motivaatiolla on erittäin suuri merkitys. (OPH 2012b.)

Uuteen kulttuuriin sopeutumisprosessista käytetään nimitystä assimilatio, uudempi termi on akkulturaatio. Se kuvaa maahanmuuttajan suhdetta valtaväestöön. Se jaetaan neljään eri vaiheeseen.

- Integraatio, jolloin yksilö arvostaa omaa taustaansa ja samalla kuitenkin toimii uudessa yhteiskunnassa valtaväestön kanssa vuorovaikutuksessa ja arvostaa tätä vuorovaikutusta. Oma kulttuuri-identiteetti ja tausta toimivat voimavarana uudessa ympäristössä.
- Assimilaatio eli sulautuminen. Oma vähemmistökulttuuri jää taustalle ja pyrkimyksenä on nopea assimilaatioituminen, eli enemmistökulttuuriin sulautuminen.
- Eristäytyminen, eli separaatio. Vähemmistökulttuuriin kuuluva henkilö korostaa omaa kulttuuriaan ja valtakulttuuri hylätään kokonaan.
- Marginalisoituminen eli vieraantuminen. Henkilö ei pysty hyväksymään valtakulttuuria tai häntä ei hyväksytä siihen, mutta ei myöskään enää omaan kulttuuriin. Oma kulttuuri-identiteetti on hävinnyt kahden eri kulttuurin väliin.

Kotimaan muuttuessa, joutuu maahanmuuttaja käymään läpi identiteetin rikkoutumisen prosessin ja pitkään kestäväen uudelleenmuotoutumisen prosessin. (Karasma 2012, 33–34.)

Tavoitteena kotoutumiskoulutuksessa on maahanmuuttajan tukeminen kielellisen, yhteiskunnallisen, elämänhallinnan ja kulttuurisen osaamiseen liittyvissä valmiuksissa. Näiden taitojen avulla henkilö selviytyy jokapäiväisessä elämässään uudessa ympäristössä, jolloin hän pystyy hakeutumaan työhön tai jatko-opintoihin (OPH 2012 b). Opiskelijoiden tavoitteet ovat hyvinkin erilaisia. Hyvä henkilökohtaistaminen ja opiskelijan omien toiveiden kuuleminen auttavat hyvien jatkopolkujen luomisessa. Nämä keskustelut ovat tärkeimmät työkalut opiskelijan hyvän ja mielekkään jatkon kannalta ja niihin panostan hyvin paljon. Näitä keskusteluja pyrin pitämään usein koulutuksen aikana.

Henkilökohtaisissa keskusteluissa voidaan kerrata mitä taitoja opiskelija vielä tarvitsee ja mistä hän löytää koulutusta sekä työllistymistä koskevia tietoja. Keskusteluissa pohditaan yhdessä opiskelijan kanssa, mikä on hänen kannaltaan paras vaihtoehto tällä hetkellä. Opiskelijan kanssa puhumme myös tulevaisuuden suunnitelmista, kun kieli-taito on kenties kohentunut ja ammatilliset tavoitteet ovat selkiytyneet. Opiskelijalla pitää olla tieto ja turvallisuuden tunne, siitä mitä hän tulee tekemään kotoutumiskoulutuksen päättymisen jälkeen.

3 Kotoutumiskoulutus CareeriaPlussassa

Tässä luvussa esittelen opinnäytetyön yhteistyötahon CareeriaPlus Oy:n ja sen toimintaympäristön. Esittelen maahanmuuttajille tarkoitetun kotoutumiskoulutuksen sekä sen tavoitteet. CareeriaPlus Oy on Careeria Oy:n tytäryhtiö, joka tarjoaa työelämän kehittämispalveluita, työllistämisen valmennuspalveluita sekä maahanmuuttajien koulutuspalvelua (CareeriaPlus Oy 2021).

Maahanmuuttajakoulutus tarjoaa aikuisille maahanmuuttajille kohdennettua koulutusta. Tarkoituksena on kehittää niitä valmiuksia, joita tarvitaan kotoutumiseen Suomessa ja taitoja, joita kotoutuja tarvitsee toimiakseen suomalaisessa yhteiskunnassa täysipainoisesti. Koulutusten ja muiden palveluiden tarkoituksena on edistää maahanmuuttajien työllistymistä ja hakeutumista ammatilliseen koulutukseen. Koulutustarjontaan kuuluu myös pidempään suomessa asuville maahanmuuttajille kohdennettua toiminnallista suomen kielen taitoa ja työnhakuvalmiuksia kehittävää koulutusta. (CareeriaPlus Oy 2021.)

Pääkaupunkiseudulla toteutettavassa kotoutumiskoulutuksessa on kaksi polkua. Toiminnallinen tuettu polku sekä ammatillisiin opintoihin tai työelämään tähtäävä polku. Nämä koulutukset kestävät 120 päivää ja tavoitteet koulutuksen päättyessä ovat joko siirtyminen ammatilliseen koulutukseen; osatutkinto- tai perustutkinto-opiskelijaksi tai siirtyminen suoraan työelämään erilaisia mahdollisuuksia hyödyntäen.

Työskentelen työelämän opettajana molemmissa ryhmissä ja vastuullani on opettaa yhteiskuntaan, koulutukseen ja suomalaiseen kulttuuriin liittyviä asioita sekä työelämän asioita. Vastuullani on myös opiskelijoiden jatkokoulutus, eli opiskelijan kanssa yhdessä tehtävä suunnitelma, jolla varmistetaan opiskelijan työllistyminen tai koulutus kotoutumiskoulutuksen päättövaiheen jälkeen. Suunnitelmassa ja jatkokoulutuksessa huomioidaan opiskelijan mielenkiinnon kohteet, aikaisempi koulutus sekä, työkokemus ja sen soveltuminen Suomeen. Yhdessä opiskelijan kanssa teemme suunnitelman mitä palvelua hän tarvitsee. Onko tarpeellista aikaisemman osaamisen päivittäminen tai kokonaan koulutus uuteen ammattiin vai voiko hän kenties hakeutua suoraan työhön. Tällöin avustan työpaikkojen kartoittamisessa ja vaadittujen dokumenttien laadinnassa aina hakemuksen lähettämiseen asti.

Haasteita työlleni CareeriaPlussassa tuovat epätasaiset opetusryhmät. Ryhmän sisällä opiskelijoiden tietämys yhteiskuntamme asioista voi olla erittäin hyvä tai lähes olematon. Samoin kielitaidon erot opiskelijoiden välillä saattavat olla hyvinkin suuria ja myös opiskelijoiden opiskelutaidot voivat olla hyvin epätasaiset ryhmän sisällä. Opetus täytyy mitoittaa jokaisen tarpeita vastaavaksi ja tämä voi olla hyvinkin haastavaa kiireisessä arjessa. Opetusryhmät ovat kooltaan 16 (toiminnalliset ryhmät) tai 20 opiskelijaa (ammattillisiin opintoihin tai työelämään tähtäävät polut).

Myös opiskelijoiden itseohjautuvuus on hyvin epätasaista. Toinen opiskelija tekee paljon itsenäisesti työtä oman tulevaisuutensa hyväksi ja hyväksyy sen, että uudessa kotimaassa pitää mahdollisesti kouluttautua uuteen ammattiin. Toinen voi olla täysin ek-syksissä suomalaisen digitalisaation ja itsepalvelukulttuurin keskellä. Kontaktien puute suomalaiseen kantaväestöön voi aiheuttaa eristäytyneisyyttä ja omien suunnitelmien ja tavoitteiden laatiminen voi olla hyvinkin hankalaa. Tietämättömyys yhteiskunnallisista asioista yhdessä alhaisen kielitaidon kanssa voi johtaa jopa oma-aloitteisuuden laskuun ja eristäytyneisyyteen. Ristivetoa voivat aiheuttaa myös oman kulttuurin ja perheen vaatimukset ja odotukset. Etenkin naisten kohdalla tämä voi olla hyvinkin haastavaa. Useimmissa kulttuureissa naiset ovat vastuussa kodin- ja lasten hoidosta (Valtioneuvoston selonteko 2021, 24).

CareeriaPlussa koulutus on ns. päättövaiheen koulutusta, eli tätä ennen opiskelijat ovat saaneet joko omankielistä koulutusta tai latinalaisia aakkosia kertaavaa koulutusta. Näistä koulutuksista he siirtyvät alkeistason suomen kielen opiskeluihin. Tämän jälkeen seuraa päättövaiheen opinnot, joihin yleensä päättyy myös yhteiskunnan rahallinen avustus kieliopintoihin. Opiskelija voi myös anoa TE-toimistolta omaehtoisen opiskelun rahoitusta kieliopintoihin, mutta tämä ei ole kovin yleistä. (Salminen, 2021.)

3.1 Opetusryhmät CareeriaPlussassa

Lähtötason arvioinnissa CareeriaPlussassa selvitetään opiskelijan luku- ja kirjoitustaito latinalaisin aakkosin sekä suomen kielen kirjallinen ja suullinen taito. Alussa kartoitetaan myös aikaisempi opiskelu- ja työkokemus, nykyinen elämäntilanne sekä omat työllistymis- ja koulutustavoitteet. Näitä tietoja kerätään opiskelijaa haastatteleamalla, mutta

myös erilaisin kartoituksin. Kartoituksia tekevät suomen kielen opettaja, työelämäopettaja ja erityisopettaja. Opiskelija voidaan ohjata sopivalle opintopolulle huomioiden muun muassa seuraavat tekijät:

- Peruspolku, joka on tarkoitettu niille opiskelijoille, joilla on perusopiskeluvalmiudet. Toiminnallinen luku- ja kirjoitustaito latinalaisin aakkosin ja aikaisempaa kokemusta vähintään yhden vieraan kielen opiskelusta. Tavoitteena on työllistyminen tai ammatillinen koulutus.
- Hitaasti etenevien polku on tarkoitettu niille opiskelijoille, joilla on puutteita opiskeluvalmiuksissa tai muita oppimisen hitauteen vaikuttavia asioita, esim. elämäntilanteeseen vaikuttavia tekijöitä. Kirjoitus- ja lukutaito latinalaisin aakkosin on harjaantumaton tai tyydyttävä, tavoitteena on työllistyminen tai ammatillinen koulutus. (OPH 2012c.) Tässä opinnäytetyössä keskitytään hitaasti etenevien opiskelijoiden ryhmään, joita kutsutaan jatkossa nimellä toiminnalliset ryhmät.

3.2 Kielitaidon vaatimustaso kotoutumiskoulutuksessa

Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on, että maahanmuuttaja saavuttaa joko ruotsin tai suomen kielessä sellaisen kielitaitotason, joka mahdollistaa työelämään tai jatkokoulutukseen pääsyn (OPH 2021c). Hitaasti etenevien kielitaidon tason oletetaan saavuttavan tason A2.2, ja peruspolkuopiskelijoiden kielitaidon tulisi kohota tasolle B1.1, joka yleensä on vaatimuksena perustutkinnon suorittamiselle.

Opiskelija, joka saavuttaa A2.2 tason, selviää jokapäiväisestä viestintätilanteesta kohtalaisesti ja pystyy olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa. Hän pystyy käymään kohteliaista keskustelua käyttäen tavanomaisia ilmauksia sekä perustason viestintärutiineja. B1.1 tason opiskelija pystyy viestimään arkipäivän asioissa melko vaivattomasti ja olemaan aloitteellinen keskustelun avauksessa. Hän ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästi ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Hän ymmärtää myös abstrakteja käsitteitä ja osaa kertoa yksityiskohtia itseään kiinnostavista asioista ja ilmiöistä. Sanasto on melko laaja ja kielen rakenne melko hyvin selvillä. (OPH 2021b.)

4 Käsiyöt kotoutumiskoulutuksessa

Tässä luvussa esittelen aikaisempia tutkimuksia käsityöopetuksesta ja pajatoiminnasta kotoutumiskoulutuksessa. Esittelen näiden tutkimusten keskeisimmät tulokset. Kerron myös käsitöiden merkityksestä ihmiselle ja niiden vaikutuksesta myös hyvinvoinnin edistäjänä.

Tekstiilipajan hyödynnettävyydestä kotoutumiskoulutuksessa on tehty varsin vähän tutkimustyötä. Tutkimusaineistoa, joka olisi liittynyt vain käsitöiden tekemiseen, oli vaikea löytää. Aikaisemmat tutkimukset ovat liittyneet kaikenlaiseen käsityölliseen toimintaan, joka pitää sisällään myös askartelua. Tavoite tekstiilipajoissa on, että niissä tehdään oikeita käsitöitä ja syntyy tuotteita, joilla on käyttöfunktio.

Koska CareeriaPlussan kotoutumiskoulutuksessa ei ole ollut vastaavaa toiminnallista opetusta aikaisemmin, on opinnäytetyöstä saatu tietoa erittäin tarpeellista. Eeva-Maija Lappalainen teki Oulun yliopistossa väitöskirjan vuonna 2005, jossa hän tutki kädentaitojen ja kielenoppimisen yhdistämistä, näin syntyi Kä-Ki-Ku-menetelmä. Tässä menetelmässä Lappalainen yhdisti käsityöllisen toiminnan sekä kielen ja kulttuurin oppimisen. Tutkimuksessaan hän tutki, miten käsityöt mahdollistivat maahan muuttaneiden aikuisten kielen oppimista, sekä miten nämä voivat ylläpitää omaa kulttuuriaan, mutta oppia myös suomalaista kulttuuria. Tutkimusaineisto kerättiin vuonna 1994. Lappalainen tutki, miten käsityöt ja toiminnallinen opetus toimivat kotoutumiskoulutuksessa eri ikäisten maahanmuuttajien parissa. Hän kokeili erilaisia käsityötekniikoita, mutta myös muita toiminnallisia menetelmiä opetuksen tukena. Opiskelijapalautte oli hyvin positiivista ja opiskelijat totesivat, että käsillä tekeminen toi hyvää vaihtelua opiskelupäiviin.

Jyväskylässä oli sangen menestyksenkäs Kufu-hanke vuosina 2017–2020, jonka ensisijaisena tavoitteena oli vahvistaa maahanmuuttajien aikaisempaa osaamista ja laajentaa käsityöalasta kiinnostuneiden maahanmuuttajien käsityötaitoja. Hankkeen tavoitteena oli, että osallistuvat asiakkaat voisivat työllistyä tekstiilialalle tai sijoittua esim. jatko-opintoihin hankkeen päätyttyä. (Kufu, 2020.) Tässä hankkeessa mukana oli pitkään maassa asuneita henkilöitä, joiden työllistyminen tai kielen oppiminen oli viivästynyt erinäisistä syistä. Hankkeessa tarjottiin mahdollisuus valmistaa erilaisia käsityötuotteita sekä tutustua erilaisiin koneisiin ja laitteisiin. Projektissa mukana olleet henkilöt saavuttivat heille asetettuja tavoitteita, kuten työllistyminen, yrittäjyys tai opiskelu. Myös

oman kulttuuriin esilletuominen, uusien taitojen oppiminen ja kielen oppimisen mahdollisuus koettiin tärkeiksi asioiksi.

Tampereella toimii Siltavalmennus, jossa maahanmuuttajat työskentelevät erilaisissa työpajoissa ja oppivat kieltä sekä yhteiskunnan, suomalaisen työelämän ja koulutuksen asioita (Siltavalmennus 2021). Tästä toiminnasta Maria Palttala teki alemman korkeakoulututkinnon opinnäytetyön Jyväskylän ammattikorkeakouluun vuonna 2016. Opinnäytetyössä kartoitettiin opiskelijoiden mielipiteitä ja kokemuksia pajoissa tapahtuvasta oppimisesta niin ammatin kuin kielenkin osalta. Palttala haastatteli eri pajoissa olleita henkilöitä siitä, miten he kokivat pajatoiminnan kielen ja työhön liittyvien asioiden opiskelupaikkana. Opiskelijat olivat taustaltaan sellaisia, joilla saattoi olla arjen hallintaan liittyviä haasteita tai terveydellisiä ongelmia eikä kielitaito ollut noussut oletetulla tavalla. Pajatoiminta tarjosi erilaisen tavan päästä tekemään työtä ja oppimaan lisää suomen kieltä. Saadun palautteen perusteella mukana olleet henkilöt kokivat pajat mielekkäiksi paikoiksi opiskella kieltä ja ammattia.

Uusin tekstiilipajatyötä ja maahanmuuttajia koskeva työ on Liljaana Hangassalon ja Matleena Miettuseen pro gradu tutkimus Itä-Suomen yliopistossa vuodelta 2018. Kyseisessä työssä tutkittiin kantaväestön ja maahanmuuttajien yhteistyön lisäämistä tekstiilipajan avulla, sekä sitä, miten tekstiilityöt toimivat kommunikaation välineenä, kun yhteistä kieltä ei välttämättä ole tai se on puutteellista. Tämä työ oli hyvin kattava ja siitä saadut tulokset tukevat omia näkemyksiäni tekstiilitöiden sopivuudesta maahanmuuttajakoulutukseen.

4.1 Käsin tekemisen merkitys ihmiselle

Käsin tekeminen on ollut läsnä ihmisen historian alkuajoista lähtien. Se on säilynyt tärkeänä tapana tuottaa hyödykkeitä. Vaikka käsitöitä on pidetty liian hitaina, kalliina ja työläinä, siitäkin huolimatta ihmisellä on tarve tehdä käsitöitä. Käsityöt ovat ruumiillista työtä, joissa kaikki aistit ovat käytössä. (Kojonkoski-Rännäli 2014, 10–11.) Käsitöiden tekijä ei tarvitse välttämättä kuvallista ohjetta työskennellessään. Hän toimii omien mielikuviansa varassa, hyödyntäen aikaisempaa kokemustaan ja on valmis muuttamaan toimintaansa työtä analysoimalla ja kokeilemalla uutta. (Vähälä 2003, 16.) Käsityöt voivat olla keino ilmaista identiteettiä. Kanava itsensä toteuttamiseen, suosittu harrastus ja

myös ammatti (Luutonen 2017, 7). Käsityöt voidaan jakaa eri kulttuurin mukaan miesten ja naisten käsitöihin. Esimerkiksi Unkarissa miesten tekemät käsityöt ovat olleet huovalle ja nahalle tehtyjä brodeerauksia. Näitä brodeerauksia tehtiin kaapuihin, liiveihin ja takkeihin. Kyseiset työt valmistettiin kuninkaalliseen hoviin, luostareihin, paavin tuomioistuimeen, aatelistolle, mutta muullekin väestölle. Naisten vastuulla olivat värilliset tai yksiväriset brodeeraukset pellavakankaille sekä kudonta ja kehräys kodin tarpeisiin. (Magyarmuseum, 2015.)

Käsitöiden tekeminen vaikuttaa myös ihmisen hyvinvointiin. Aivot tarvitsevat käsitöitä, ne ravitsevat aivoja ja auttavat keskittymään ja rentoutumaan. Oppimisen aikana tehty käsityö voi edesauttaa oppimista, tästä voi olla apua esim. kielen opiskelussa. (Repo 2021.) Käsitöitä tekemällä ihminen rentoutuu ja syke hidastuu, hän kokee mielihyvää ja rentoutumista. Monen tutkijan mielestä luova toiminta ja vapaa assosiointi edistävät terveyttä. (Vähälä 2003, 185,187.)

Käsityöt voivat tarjota ihmiselle hyvinkin erilaisia kokemuksia. Käsitöiden avulla ihminen voi tyydyttää luomistarvettaan ja viihdyttää itseään, mutta se voi olla myös hyvin terapeutista. Käsitöiden tekeminen voi olla myös hyvin yhteisöllistä toimintaa, joka koostaa erilaiset ihmiset yhteen. Oman kulttuurin vaaliminen käsitöiden avulla voi olla yksilölle hyvin merkittävää. (Kojonkoski-Rännäli 2014, 38–39.) Unescon sopimuksessa mainitaan, että aineeton kulttuuriperintö on perittyä, mutta samalla tässä hetkessä läsnä olevaa. Esimerkiksi käsityöt kuuluvat tälle listalle. Sopimuksessa vaalitaan niitä perinteitä, joiden alku on menneisyydessä, mutta joita kuitenkin vielä harjoitetaan. (Aineeton kulttuuriperintö 2022.) Perintö on voinut tulla lähikylästä, mutta yhtä hyvin se on voinut kulkeutua Suomeen maahanmuuttajien mukana. (Marsio 2017, 11, 13.) Käsitöiden tekeminen vaikuttaa ihmisen hyvinvointiin tuottamalla mielihyvää eri tavoin. Käsityöt voivat toimia linkkinä erilaisten ihmisten ja eri sukupolvien välillä. (Pöllänen 2017, 83.)

4.2 Ohjattu käsitöiden tekeminen maahanmuuttajakoulutuksessa

Erilaisissa maahanmuuttajien kotouttamiseen liittyvissä hankkeissa on hyödynnetty käsityötä kielen ja kulttuurin oppimisen työkaluna. Käsitöiden avulla voidaan avata erilaisia mahdollisuuksia muun muassa monikulttuurisuus- ja sosiaalipedagogiikan alueille.

Maahanmuuttajien tai turvapaikanhakijoiden kanssa tehdyt käsityöt mahdollistavat vuorovaikutuksen ja edistävät yhteisen kielen löytymistä. Käsitöiden avulla voidaan oppia uutta kulttuuria ja kieltä. (Pöllänen 2017, 81.) Käsityöt voivat toimia myös yhteishengen luomisena sekä tutustumisen välineenä, mikäli tehtävä työ on tekniikaltaan riittävän yksinkertainen (Hangassalo & Miettunen 2018, 57).

Lappalainen (2005) kehitti yhteistoiminnallisen pedagogisen toimintamallin, Kä-Ki-Ku eli käden, kielen ja kulttuurin oppimisen yhdistämisen. Sen tarkoituksena oli edistää monikulttuurista kielen oppimista Suomeen tulleiden maahanmuuttajien keskuudessa. Käsillä tekemisen kulttuuri sopii hyvin edistämään maahanmuuttajien koulutusta, kun halutaan edistää uuden kielen ja kulttuurin oppimista. (Lappalainen 2005, 4, 38.) Monilla maahanmuuttajilla voi olla hyvinkin paljon etnisesti arvokkaita kädentaitoja, jotka kuvaavat oman kulttuurin käsityön tietoa ja taitoa, sellaisia taitoja, joita länsimaissa ei tavata. (Kufu, 2020.)

Kufu hankkeessa toteutettiin kädentaitojen oppimisen ja suomen kielen opiskelua yhdistettynä. Opinnot jakaantuivat päivittäin suomen kielen opiskelun ja käsityöprojektien kesken. Muutamille opiskelijoille suomen kielen opiskelu oli erittäin vaikeaa, mutta käsitöiden tekeminen oli helppoa ja ohjeiden ymmärtäminen tukimateriaalien (selkokieli, tukikieli, opiskelukaverin avustaminen) avulla helpotti suuresti oppimista. Kädentaitojen kehittyessä myös itsetunto kasvoi. Opiskelijat löysivät itsestään uusia taitoja, joita voi jatkossa hyödyntää myös työllistymisen suhteen. Kielen oppimisessa tapahtui selkeää paranemista. (Kufu 2020.) Käsityöllinen toiminta teki mahdolliseksi vuorovaikutuksen opiskelijoiden kesken, vaikka jokainen opiskelija tekikin omaa projektiaan. Käsitöiden tekeminen mahdollisti spontaanin keskustelun. Opiskelijatoverin auttaminen ja käsillä olevasta työstä puhuminen lisäsivät kommunikointia opiskelijoiden välillä. Käsityöt antoivat mahdollisuuden oman kulttuurin ja kokemusten esilletuomisen ja sanojen puutteessa itseilmaisun mahdollisuuden. (Hangassalo & Miettunen 2018, 54–55.)

4.3 Opiskelijoiden kokemukset käsityöllisestä toiminnasta

Hangassalon ja Miettusen (2018) pro gradu tutkielmassa tutkittiin maahanmuuttajien kokemuksia käsityöllisestä toiminnasta yhteenkuuluvuuden lisäämisen kannalta ja saatu osallistujapalaute oli positiivista. Parin kanssa tuli keskusteltua asioista, joista ei

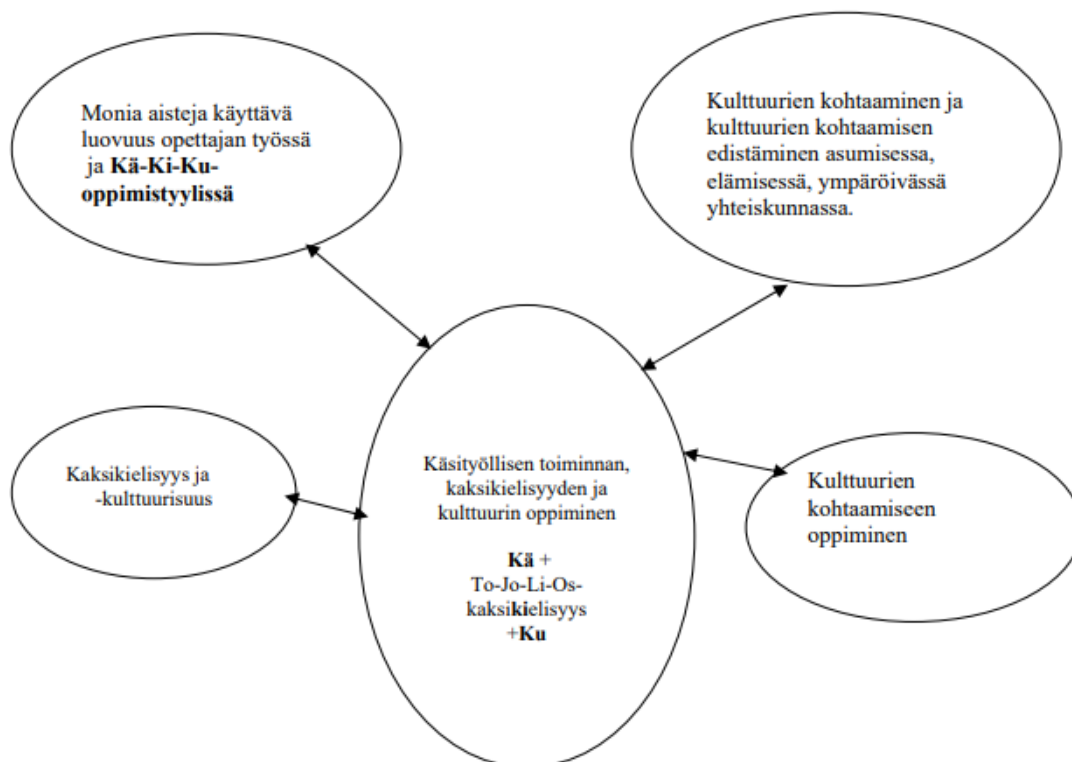
muuten puhuttaisi. Käsitöiden tekeminen loi ryhmähenkeä sekä mahdollisti vuorovaikutuksen syntyä ja suomen kielen harjoittelua. Yhteinen käsityöprojekti antoi luontevan aiheen, josta keskusteltiin. (Hangassalo & Miettunen 2018, 60–61.) Myös Lappalaisen (2005) tutkimuksessa todetaan, että kädentaitojen, kielen ja kulttuurin yhdistäminen toimivat hyvin eri kulttuurien yhdistämisessä. Se synnyttää vuorovaikutusta ja sensitiivistä kulttuurisesti orientoituvaa pedagogiikkaa. Käsitöiden tekeminen toimii hyvin kielen oppimisen välineenä ja palvelee luonnollista puhumisen tarvetta. (Lappalainen 2005, 106–109, 111.)

Käsityöt ja erityisesti kankaanpainanta tarjosivat opiskelijoille mahdollisuuden tuoda esille omaa kulttuuriaan, mutta sen avulla saattoi myös kertoa rankoistakin kokemuksista, kuten pakenemisesta pakolaisveneellä. Käsitöiden avulla pystyi ilmentämään asioita, joihin sanat eivät riittäneet. Käsityöt toimivat yhteisenä kielenä. (Hangassalo & Miettunen 2018, 55.)

Käsitöiden tekeminen voi kompensoida oppimisen haasteita ja luoda onnistumisen tunteita. Se voi jopa tarjota uusia työllistymis- tai opiskelumahdollisuuksia Suomessa. Mikäli kielitaidossa on puutteita, voi kädentaidot tuoda pystyvyyden tunnetta ja itseilmäisun keinon, siinäkin tapauksessa, ettei aikaisempaa kokemusta käsitöistä ole. Käsityötuotteet voivat olla suuri aarre ja kosketuspinta omaan kulttuuriin ja sen säilyttämiseen. Käsitöiden avulla maahanmuuttajille voidaan luoda opiskelumalli, jossa opitaan kieltä, kulttuuria, sekä työelämään liittyviä tärkeitä asioita, vaikka lähtötaso suomen kielessä olisi heikko. (Kufu 2020.)

Kä-Ki-Ku toimintamallissa hyödynnettiin näkö- kuulo- ja tuntoaistia. Lappalaisen tutkimuksesta saadusta opiskelijapalautteesta opiskelijat totesivat että, tekemällä oppi paremmin kuin vain opettajaa kuuntelemalla. Myös tiedon havainnollistaminen koettiin tärkeäksi. Opettajan taululle kirjoittamat sanat ja puhuminen eivät toimineet yhtä hyvin. Kieliovin opiskelu koettiin väsyttäväksi ja käsityöt toivat hyvää vaihtelua opetukseen. (Lappalainen 2005, 125, 140.) Myös vuorovaikutuksen lisääminen käsityöllisessä toiminnassa oli oleellista. Opiskelijat keskustelivat keskenään tai ohjaajan kanssa kuin huomaamattaan. Kieltä käytettiin avun tarjoamisena sekä saamisena, pohdittiin yhdessä jotain ongelmaa ja ratkaisua sekä tutustuttiin yhdessä uuteen tekniikkaan. (Hangassalo & Miettunen 2018, 57–58.)

Kä-Ki-Ku-oppimistyyli oppimisprosessin edistäjänä

Kuva 5. Monien aistien ja luovuuden käyttö kulttuurien kohtauttamisessa, (Lappalainen 2005).

4.4. Käsitöiden tekemisen merkitys hyvinvoinnille sekä aivoille

Vähälä (2003) suorittamassa tutkimuksessa tutkittiin henkilöitä neulomassa vapaavalintaista neuletyötä. Kokeessa mitattiin mm. neulojen sykettä ja haluttiin selvittää luovan prosessin vaikutusta hyvinvointiin. Mittaukset suoritettiin EKG-laitteella sekä äänenajattelumenetelmällä. Tutkimuksella haluttiin selvittää, voiko käsityön harrastaminen lisätä hyvinvointia ja elämänlaatua. Tutkimuksessa koehenkilöiden neulominen ajoittui vapaa-aikaan. Käsien neulominen soveltui hyvin lyhytaikaiseen työskentelyyn. Sen voi tarvittaessa keskeyttää ja palata sen ääreen myöhemmin. Käsien työskentely, emotion kokeminen sekä materiaalien, värien ja muotojen kanssa työskentely lisäävät kuvittelukykyä, joka synnyttää positiivisia tunnetiloja. Tutkimus osoitti, että luova toiminta lisää ihmisen terveyttä ja neulomisen aikana koettiin enemmän positiivisia tunne-

tiloja. (Vähälä 2003 127, 169, 187.) Lonka (2015) nimeää kirjassaan Oivaltava oppiminen neljä erilaista oppimiseen liittyvää tunnetta, jotka ovat suoriutumistunteet, eläytymistunteet, sosiaaliset tunteet ja episteemiset tunteet. Näistä juuri episteemiset tunteet liittyvät tietoon ja oppimiseen ja niitä syntyy älyllisiä ongelmia ratkottaessa. Oivalluksen ilo on voimakas episteeminen tunne. Oivaltamisen iloa ei synny silloin, jos tehtävä on tavanomainen. Uuden ongelman ratkaisu, johon ei ole olemassa valmista vastausta synnyttää oivaltamisen ilon. (Lonka 2015, 146–147.)

Kätemme mahdollistavat hyvin pienien yksityiskohtien muokkaamisen kuten koruompelussa tai suurten asioiden parissa työskentelyn, vaikkapa raskaiden puiden kaatamisen tai kuntosalilla voimannostotankojen käsittelyn. (Huotilainen 2019, 260.) Meillä jokaiselle on jonkinlainen tarve itseilmaisuuun. Käsiyöt sekä muu luova toiminta ovat olleet ihmiselle tärkeä keino ilmaista itseään. Ihminen on tarvinnut vaatetta, jotta voi suojautua säätä vastaan, mutta hän on myös halunnut kertoa itsestään jotain vaatetuksen avulla. Käsillä tekemisen hyvinvointivaikutuksista on tiedetty jo hyvin pitkään. Mikäli autonominen hermosto on kokenut käsitöiden tekemisen miellyttävänä toimintona, se kokee sen myöhemminkin miellyttävänä ja stressitasoa laskevana. Kehon toiminta rauhoittaa stressaantuneen tai vihaisen mielen. (Huotilainen 2019, 265–268.)

Aivoissa on varattu suuri tila alueille, jotka aktivoituvat käsitöitä tehdessä tai askarteelussa. Näissä töissä tarvitaan tunto- näkö- ja liikealueita. Käsillä työskentely mahdollistaa kehollisen ajattelun. Käsiyöt voivat toimia yhteisöllisenä kokemuksena ja saattaa ihmisiä yhteen. Käsiyöt voivat auttaa unettomuuteen rentoutumisen välineenä sekä viestittää keholle rentoutumisen hetkestä stressaavassa tilanteessa. (Huotilainen & Peltonen 2017, 175–176.)

4.5 Motivaatio ja oppiminen

Motivaatiota ruokkii opiskelijan oma kiinnostus opiskeltavaa aihetta kohtaan. Oppilaat, jotka odottavat epäonnistuvansa opinnoissa, välttävät haasteita aktiivisesti tai passiivisesti. Heillä on todennäköisesti negatiivinen asenne opiskelua kohtaan. (Salmela-Aro 2018, 13–14.) Huonot koulumuistot voivat vaikuttaa oppimiseen ja tuottavat ylimääräistä jännitystä ja paluu luokkaan monen vuoden jälkeen voi olla tuottaa ylimääräistä stressiä opiskelijalle (Rogers 2007, 7–8). Aiemmat positiiviset oppimiskokemukset luo-

vat motivaatiota ja vahvistavat käsitystä oppijan taidoista (Salmela-Aro 2018, 142). Oppimisen kannalta paras motivaatio on opiskelijasta sisältä lähtevä motivaatio. Tällöin hän kiinnittää huomionsa opittaviin asioihin sekä omaan oppimiseensa. Motivaatio voi olla myös ulkoinen. Tällöin oppija tavoittelee jotain ulkoista palkintoa, kuten todistusta tai hyvää arvosanaa. Parhaimmillaan molemmat motivaation tasot ovat tasapainossa ja tukevat toisiaan. (Kupias 2007, 120.)

Sisäisen motivaation ytimessä ovat psykologiset tarpeet ja ne ovat terveille ihmisille tyypillisiä piirteitä. Mikäli henkilö tuntee, että nämä ominaisuudet täyttyvät, tuntee hän onnellisuutta ja hyvinvointia, ne edesauttavat oppimista. Kolme sisäisen motivaation lähdeä ovat:

- autonomian eli vapauden kokemus, voit vaikuttaa elämääsi omilla teoillasi
- kompetenssi eli osaamisen kokemus, saat asioita aikaiseksi ja saavutat tavoitteitasi. Ihminen hallitsee omaa elämäänsä
- yhteenkuuluvuuden kokemus, ihminen kokee yhteyttä muihin ihmisiin ja tuntee kuuluvansa johonkin ryhmään. (Järvilehto 2014, 27–28.)

Opetustilanteiden vuorovaikutustilanteita tutkittaessa, on kiinnitetty huomiota motivaation ja oppimisen kannalta keskeisten piirteiden tunnistamiseen. Opetusryhmän vuorovaikutuksen laadussa on kyse motivaatioon vaikuttavasta suorista tai välillisistä yhteyksistä. Esimerkiksi siitä, miten opettaja soveltaa opetussuunnitelmaa opetuksessa, millaisia tavoitteita ja opetustapoja opettaja käyttää ja miten opettaja antaa palautetta oppimiseen liittyvistä asioista. (Salmela-Aro 2018, 183.)

Opettajan tärkein tehtävä on innostuttaa opiskelijat oppimisesta niin yksilöinä kuin ryhmänä. Ilman innostumista ei tapahdu oppimista. (Järvilehto 2014, 64.) Sosiaalisten tilanteiden on ajateltu vahvistavan motivaatiota ja näin opettajan merkitys motivaation tukemisessa katsotaan olevan korostunut (Lerkanen & Pakarinen 2018, 182).

Oppimistyylit vaikuttavat oppimiseen. Me kaikki opimme omilla erilaisilla tavoillamme. Jenny Rogers (2004, 37) on jakanut oppimistyylit neljään eri kategoriaan:

- osallistuja, tekeminen ja kokemuksellisuus.
- tarkkailija, kaipaa aikaa miettiä ja tarkkailla.
- päättelijä, analyyttinen ja looginen, selkeä rakenne ja selkeys.
- toteuttaja, ongelmien ratkaiseminen käytännössä.

Näistä oppimistyyleistä jokin tuntuu enemmän itselle sopivalta kuin jokin toinen tyyli. Joku voi tunnistaa kaikki neljä erilaista oppimistyyliä itsessään, mutta useimmiten aikuisilla yksi oppimistyyli korostuu eniten.

4.6 Miten opettajan oma oppimistyyli vaikuttaa opetukseen?

Oppimistyyli vaikuttavat myös opettajaan. Hän voi luontaisesti opetuksessaan käyttää itselleen tutuinta oppimistyyliä. Osallistava opettaja käyttää opetustilanteissaan paljon tekemistä ja ryhmätöitä. Mitä enemmän opettaja pystyy eriyttämään oppimista jokaisen opiskelija tahtiin sopivaksi, sitä tehokkaampaa oppiminen on. Erinäisissä tieteellisissä kokeissa on todistettu, että mikäli aikuiselta edellytetään oppimista tiukoissa aikarajoissa, seuraa siitä hämmennys ja virheitä. Tämä korostuu erityisesti vanhempien opiskelijoiden kohdalla. (Rogers 2004, 36–39.)

Opettaja, joka ajattelee konstruktivistisella tavalla, ymmärtää, että oppiminen on prosessi, jonka onnistuminen edellyttää erilaista työskentelyä ja työstämistä. Hän käyttää työvälineinään erilaisia ohjausmenetelmiä, kuten valmentaminen, työnohjaus ja mentoointi. Hänen opetuksessaan vuorottelee yksilötyöskentely, yhdessä tekeminen ja välitehtävät. Opettajan tavoitteenaan on saada opiskelijat oppimaan mahdollisimman oma-kohtaisesti ja syvällisesti, jolloin opiskelijan tavat toimia muuttuvat. (Kupias 2007, 113.)

4.7 Palautteen antaminen

Palautteen antamisella on suuri merkitys oppijalle, koska ilman palautetta oppijan on vaikea kehittyä ja parantaa suoritustaan. Jos kehittymistä ei tapahdu, erityisesti aikuisoppija menettää mielenkiintonsa opiskelua kohtaan. Motivaatio laskee ja ilman motivaatiota oppiminen on mahdotonta. (Rogers 2004, 55–56.) Mikäli opiskelijalle ei anneta riittävää tai laadullista palautetta, se voi olla yksi pääsyy, miksi aikuisopiskelija ei

menesty opinnoissaan, joten palautteen antaminen on tehtävä oikein. Laadukas palaute on yksi peruspalkkioista, koska se on tunnustusta hyvin tehdystä työstä ja kaikki kuitenkin kaipaavat arvostusta ja tunnustusta. (Rogers 2007, 58.)

Mikäli opiskelijan suoritus on puutteellinen tai sitä pitää jotenkin korjata, tulee korjaava palaute antaa heti ja auttaa opiskelijaa korjaamaan virheensä. Jos opiskelija on suorittanut hyvin, pitää positiivinen palaute antaa heti, näin opiskelija voi jatkaa seuraavaan vaiheeseen. Kommentointi tehdystä tehtävästä tulee antaa heti, kun tehtävän palautuksesta ei ole kulunut pitkää aikaa ja saatu palaute vielä vaikuttaa opiskelijaan. Jos palautteen antamisen jättää kovin myöhäiseksi, opiskelija on siinä uskossa, että tehtävä on tehty hyvin, eikä sitä tarvitse täydentää tai korjata. Hän on voinut siirtyä jo kotiin tai muuhun ympäristöön, jossa opettajan antama palaute ei enää juuri vaikuta opiskelijaan. (Rogers 2004, 57.)

Arvioinnin tavoitteena tulisikin olla opiskelun edistäminen ja opiskelijan oman itsearvioinnin kehittäminen, opintojen suunnitteluun ja taitojen kehittymisen seuraamista. Arvioinnin perusteet tulee kertoa opiskelijalle heti kurssin alkaessa. Nämä auttavat opiskelijaa asettamaan itselleen tavoitteita sekä struktuuria oppimiseen. (Stenberg 2011, 109–110.)

5 Tutkimusmenetelmät ja strategia

Tässä opinnäytetyössä halusin selvittää, miten tekstiilipaja soveltuu CareeriaPlusan kotoutumiskoulutukseen ja kuinka opiskelijat kokivat toiminnallisen pajapäivän. Tässä kappaleessa kerron tutkimusmenetelmistä, tutkittavasta ryhmästä sekä tekstiilipajan suunnittelusta toteutukseen.

Opinnäytetyö tutkimusote on laadullinen. Tutkimusmenetelmänä käytin kvalitatiivista menetelmää ja tutkimusstrategiana tapaustutkimusta sekä etnografista strategiaa. Tapaustutkimuksessa tutkimuksen kohteena on yksi tai pieni joukko tapauksia (Laine, Bamberg & Jokinen 2007, 11). Kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa kuvataan yksittäistä tapausta ja tarkoituksena on kuvata ilmiötä, ymmärtää sitä ja antaa siitä mielekäs tulkinta (Kananen 2008, 24–25).

Aineistonkeruumenetelminä käytin teemahaastattelua ja havainnointia. Aineiston analyysimenetelmänä käytin aineistokohtaista analyysiä. Kirjasin omat huomiot päivän aikana ja koostin ne yhteen heti pajan päätyttyä. Näin varmistin, että kaikki huomiot tulivat kirjattua tarkasti muistiin eikä näin ollen tulisi erehtymisen vaaraa. Tämä lisäsi työni luotettavuutta.

Koska tekstiilipajaa ei ollut koskaan aikaisemmin järjestetty ja opiskelijaryhmä oli entuudestaan tuntematon, kvalitatiivinen tutkimusote oli luonnollinen valinta. Mitä vähemmän ilmiöstä on tietoa, sitä varmemmin kvalitatiivinen tutkimus tulee kysymykseen. Etnografisessa tutkimuksessa ei tunneta tapausta entuudestaan, näin kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohta oletus täyttyy. Etnografisessa tutkimuksessa ilmiötä tarkastellaan ihmisten kautta havainnoimalla tai teemahaastattelemalla. (Kananen 2014, 26–27.) Etnografia tarkoittaa kuvailevaa kansantiedettä (Sivistyssanakirja 2022). Tutkimusote on historiallinen, mutta se tarkastelee arkielämää, eli se tutkii tavallisten ihmisten arkea ja elämää (Kookas 2022). Etnografian juuret ovat antropologiassa, joka tutkii kulttuureja, pyrkien ymmärtämään ihmisten ja heidän muodostamien yhteisöjen olemusta. Ominaisin piirre etnografialle on, että tutkija on kentällä tutkittavan kohteensa parissa. (Kananen 2014, 13–14.) Kehittämistyössä, joka tehdään työelämää varten, korostuvat niin tieteen tekemisen kuin yritysmaailmankin eettiset säännöt. Kehittämistyö tulee tehdä rehellisesti ja mahdollisimman virheettömästi ja muutosten on oltava käytäntöä hyödyttäviä. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2010, 48.)

Tutkimus alkoi sillä, että järjestin toiminnallisen opetuspäivän, jossa opiskelijat tekivät kankaanpainantaa leimasintekniikalla. Tekstiilipajaa käsitellään tarkemmin luvuissa 5.3 ja 5.4. Havainnoin ryhmää opetuksen aikana puhumalla opiskelijoiden kanssa ja lisäksi tein teemahaastatteluja. Samalla tein tutkimuspäiväkirjaa ja kirjasin muistiin myös ei-verbaalista viestintää Tapaustutkimuksessa tyypillisimpinä aineistolähteinä käytetään erilaisia haastatteluja, havainnointia ja osallistuvaa havainnointia. Myös muistiinpanot ja päiväkirjat ovat osa havainnointia. (Eriksson, Koistinen 2014, 30.) Myös laadullista tutkimusmenetelmää käytettäessä tutkimusaineistoksi soveltuvat monenlaiset lähteet kuten puhe, kuva- ja tekstiaineisto, jolloin ihmisen kokemusta kerätään haastatteluilla (Vilka 2015, 122).

Itse päädyin tekemään haastattelun ryhmälle ja samat haastattelukysymykset olivat myös kirjallisessa muodossa jokaiselle opiskelijalle erikseen jaettuna. Kaikki vastaukset

olivat anonyymejä. Kysymykset käytiin yksitellen läpi, jotta kysymyksissä ei tulisi virhetulkintaa. Tarvittaessa myös selvensin kysymyksiä kuvilla sekä omalla puheella. Laadullisessa tutkimusmenetelmässä kysymykset tulee laatia niin, ettei niihin voi vastata ”kyllä” tai ”ei”, joten kysymykset tulee laatia niin, että vältetään ”ko” ja ”kö” päätteitä (Vilkkä 2015 128). Kysymykset olivat avoimia kysymyksiä, eli kysymykset olivat muodossa, *miten, mitä ja millaisia*. Näin sain enemmän tietoa opiskelijoilta heidän osaamisestaan tekstiilitöistä ja heidän mahdollisia kokemuksiaan erilaisista koneista ja laitteista. Vilkkulan (2015, 107) mukaan kysymyksiä suunniteltaessa, tulee miettiä, mitä haluaa kysymyksellä mitata ja onko se oleellinen tutkimusongelman ratkaisemisen kannalta. Kyselylomake ei saa olla liian pitkä, jottei mielenkiinto vastaamiseen lopahda ja vastaajien lukutaito tulee huomioida lomaketta laadittaessa (Valli 2015, 86). Tässä työssä keskeisimmät teemat haastattelussa olivat opiskelijoiden aikaisempi kokemus tekstiilialasta, käsitöistä, sekä miten he kokivat toiminnallisen opiskelupäivän osana koutoutumiskoulutusta. Halusin myös selvittää, miten opiskelijat itse kokivat suomen kielen käyttämisen pajapäivän aikana.

5.1 Laadullinen tutkimus

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus tutkii yhtä tapausta, kun taas määrällisessä tutkimuksessa otetaan selvää useiden asioiden joukosta. Laadullinen tutkimus antaa uuden tavan ymmärtää ilmiötä. Se on kuvaileva ja vastaa kysymyksiin mitä ja miten. (Kananen 2008 25, 53.)

Laadullinen tutkimus pyrkii saamaan yhdestä havaintoyksiköstä irti mahdollisimman paljon ja siinä ollaan kiinnostuneita merkityksistä, kuinka ihmiset näkevät ja kokevat reaali maailman. Tutkija toimii pääasiallisena tiedonkerääjänä, jonka avulla reaali maailma suodattuu tutkimustulokseksi. Laadulliseen tutkimukseen liittyy aina suora kontakti tutkittavaan ilmiöön tai tapaukseen sekä tutkijan välille. Tutkimus tehdään oikeassa kontekstissa ja tutkija havainnoi ja haastattelee tutkimaansa tapausta tai ilmiötä. Laadullisessa tutkimuksessa saatu tieto on sanoja ja lauseita. Se voi olla myös kuvia, ääntä ja liikettä erilaisia tallenteita hyödyntäen. Kvalitatiivisen tieto on yksityiskohtaista, rikasta ja asiayhteyteen liittyvää. (Kananen 2008 17, 25.)

Laadullisen tutkimusmenetelmän erityispiirteenä on se, että ei yritetä löytää totuutta tutkittavasta asiasta. Tutkija selvittää ja tutkimustekstissään kertoo, millaisiin tavallisiin

esimerkiksi yhteiskunnallisiin, kulttuurillisiin, historiallisiin ja ammatillisiin yhteyksiin tutkittava ilmiö tai asia kuuluu. Kuvaus edellyttää asian tai ilmiön esiintymisympäristön tai toimintaympäristön, ajan, paikan ja sosiaalisen verkoston kuvaamista. Yleisen asiayhteyden kuvaamisen jälkeen tutkijan tulee kuvata, millainen tutkimustilanne on, jossa aineistoa kerättiin. (Vilka 2015, 120.)

5.2 Tapaustutkimus

Tapaustutkimuksessa tutkitaan syvällisesti jotain kohdetta sen omassa ympäristössä. Sen voi muodostaa koko yritys, sen osasto, henkilöstö-, tuote tai asiakasryhmä, järjestelmä tai esim. prosessi. Tapaustutkimukselle on tavanomaista, että yksittäisestä tapauksesta tai pienestä joukosta tapauksia tuotetaan tarkkaa ja tiheää tietoa. (Kinnunen & Eskola 2010, 190.) Kun halutaan hyvin tarkasti ymmärtää parannettavaa kohdetta ja tuottaa uusia parantamiskohteita, tällöin tapaustutkimus soveltuu hyvin lähestymistavaksi. Tutkimuksen kohde voi olla myös ihminen, joukko ihmisiä, organisaatio, tapahtuma, toimintatapa, toiminto tai maantieteellinen alue. Tapaustutkimus liitetään usein erityisesti laadulliseen tutkimukseen ja menetelmiin. Tapaustutkimuksessa aineistot kerätään yleensä luonnollisissa tilanteissa esim. havainnoimalla tai analysoimalla kirjallisia aineistoja. Tiedonkeruumenetelmänä tapaustutkimuksessa käytössä olevia menetelmiä ovat mm. erilaiset haastattelut, kuten teemahaastattelua, avointa haastattelua tai ryhmähaastattelua. (Ojasalo ym. 2010, 37,53, 55.) Selvittävällä case-metodilla tuotetaan tosiasioiden kirjaamista ja vedetään päätelmiä samalla tavalla kuin sanomalehtien toimittajat tekevät (Järvinen & Järvinen 2011, 74–75).

5.3 Tekstiilipajan suunnittelu

Tämän työn lähtökohtana oli tutkia, miten tekstiilityöt soveltuvat pajaopetukseen ja miten opiskelijat kokevat toiminnallisen opiskelumuodon osana kotoutumiskoulutusta. Halusin saada myös selville, millaista kokemusta opiskelijoilla oli käsitöiden tekemisestä kotimaassaan tai Suomessa, sekä millaisia tekstiilialan koneita he olivat käyttäneet aikaisemmin. Tällä tiedolla on suuri merkitys pajojen jatkosuunnitelmia ja opetusta mietittäessä.

Pajan suunnittelu alkoi opinnäytetyön aloituksen vaiheessa kesäkuussa 2021. Jo tuolloin päätin valita menetelmäksi kankaanpainannan leimasintekniikalla. Koska minulla ei

ollut minkäänlaista etukäteistietoa opiskelijoiden kielitaidon tasosta tai aikaisemmasta tekstiilityökokemuksesta, oli perusteltua valita sellainen aihe, joka oli helppo omaksua eikä vaatinut aikaisempaa kokemusta tekstiilitöistä.

Laadukas opetus vaatii hyvää suunnittelua, jolle on varattu riittävästi aikaa. Ilman hyvää etukäteissuunnittelua en olisi voinut toteuttaa tekstiilipajaa. Tekstiilipaja todisti myös sen, että minulla opettajan piti olla sellainen kokemus käsitöistä, jota pystyin hyödyntämään tekstiilipajan suunnitteluvaiheessa. Opiskelijoille teetetävän työn piti olla sellainen, että sen toteuttamiseen ei tarvitse erityisiä laitteita tai aikaisempaa kokemusta tekstiilitöistä.

Näiden syiden takia, valitsin leimasintekniikan, koska se on helppo oppia, työvälineet ovat helposti kuljetettavia eivätkä vaadi paljon tilaa. Kyseessä on erittäin vanha tekniikka, joka tunnetaan jo 3. vuosisadalta. Leimasintekniikkaa on käytetty Egyptissä ja Aasiassa, josta se on myöhemmin levinnyt Eurooppaan, eli tekniikka voi olla monille tuttu jo entuudestaan. Tekniikalla tarkoitetaan puusta koverrettua muottia, jossa on erilaisia kuvioita. Ne voivat olla geometrisia tai kuvata kasveja tai eläimiä. (JD Institute Fashion technology, 2021.) Uskonnolliset syyt saattavat asettaa omia rajoituksiaan esitettävien aiheiden suhteen, joten leimasintekniikassa tämä on helppoa huomioida. Leimasimia voi tehdä myös itse tai hyödyntää luonnon antimia, esim. unikon siemenkosta ja karambolasta saa erittäin kaunista kuviota aikaiseksi.

Leimasintekniikan toteuttaminen on varsin helppoa ja siinä voi olla luova olematta erityisen luova. Sen avulla voi painaa nopeasti näyttäviäkin kokonaisuuksia ja helposti toteutettava työ tuottaa suurta tyydytystä ja luo onnistumisen tunteita. Valitsemalla oikean väriaineen, voidaan painaa synteettisiä kuituja sekä nahkaa, jolloin saadaan aikaiseksi erityisen innovatiivisia tuotteita. Tekniikkana se soveltuu ikään ja sukupuoleen katsomatta kaikille ja sen oppii nopeasti. Kun taidot ja itseluottamus kasvavat, voidaan tekniikkaan yhdistää helmikirjontaa ja perinteistä lankakirjontaa. Muotteja voi valmistaa itse, kaivertamalla puupalaan kuvioita tai luoda kuvioita kierittämällä naruja eri tavoin puupalikan ympärille.

Kuva 6. Puisia leimasimia

5.4 Tutkimusryhmään ja päivän työtapoihin tutustuminen

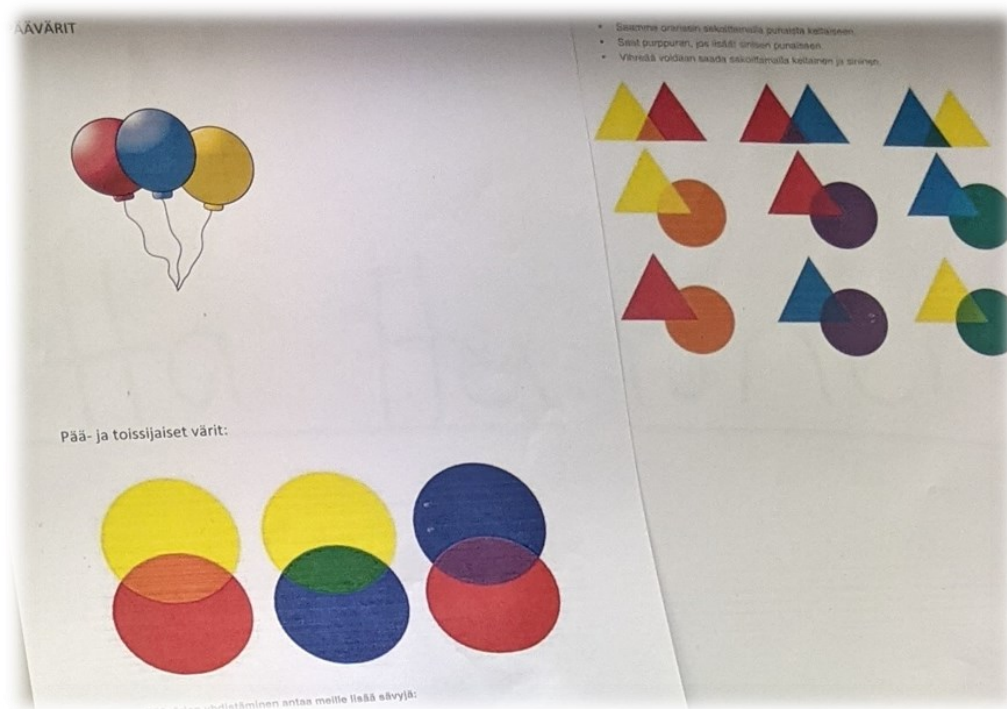
Tekstiilipaja pilotoitiin 20.10. ja ryhmä muodostui yhden toiminnallisen ryhmän opiskelijoista, joiden koulutus oli alkanut syyskuun lopussa 2021. Ryhmä valikoitui koulutuspäällikön toimesta. Opiskelijat olivat toisilleenkin vielä melko vieraita, joten yhdessä tekeminen oli ryhmäytymisen kannalta antoisa päivä. Ryhmässä opiskeli 12 naista, joista kymmenen saapui paikalle. Ryhmä oli minulle entuudestaan tuntematon, joten en tiennyt mitä odottaa kielitaidon tasosta tai käsityötaidoista. Tutustuimme toisiimme ja opiskelijat kertoivat omista kokemuksista käsitöiden osalta, omasta kulttuuristaan ja naisten suhteesta käsitöihin omassa kotimaassaan.

Esittelin opiskelijoille mistä tekstiilipajassa on kyse, mikä minun roolini oli opettajana, opiskelijana sekä tutkijana. Esittelin opiskelijoille Metropolian oppilaitoksena ja kerroin aikuisopiskelusta Suomessa ja omasta taustastani tekstiilialalla. Katsoimme myös työväenopistojen kurssitarjontaa ja puhuimme tekstiilialasta Suomessa sekä alan koulutusmahdollisuuksista. Ryhmästä kuusi opiskelija oli kiinnostunut aloittamaan tekstiili-

töitä harrastuksenaan ja kaksi haluaisi hakeutua mahdollisesti alan opintoihin. Opiskelijoiden mielestä oli erikoista, että opettaja opiskelee ja tästä pääsimme loistavasti keskustelemaan koulutuksesta Suomessa ja elinikäisen oppimisen ajatuksesta. Juuri tällä tavoin voi tulevaisuudessa pajaopetukseen nivoa yhteen muitakin opetussuunnitelmaan kuuluvia teemoja. Tutustumisen jälkeen jaoin opiskelijoille sopimuksen tutkimusluvasta ja tämän lomakkeen kanssa menikin yllättävän pitkä aika, koska lomakkeessa käytetty kieli oli erittäin vaikeaselkoista. Käänsin tekstiä selkokielelle ja osalle opiskelijoista englanniksi. Opiskelijat suhtautuivat luonnollisesti epäluuloisesti paperiin, johon oma nimi piti kirjoittaa.

Tämän jälkeen opiskelijat järjestivät luokan pöydät sellaiseen järjestykseen, että liikkuminen oli helpompaa, vesipisteelle ja silityspaikalle pääsi helposti. Opiskelijat suojasivat pöydät muoveilla ja itsensä esiliinoilla. Jos tässä vaiheessa he olivat oppineet uusia sanoja, kuten essu, suojamuovi, Hesari ja osasivat hyvin ottaa ohjeita vastaan suomen kielellä. Luokan täytti iloinen puheensorina, kun opiskelijat jakoivat työtehtäviä toisilleen ja miettivät pulpettien sijoittelua.

Esittelin opiskelijoille, miten painaminen leimasimilla tapahtuu ja miten saadaan aikaiseksi eri värejä. Näytin miten voi tehdä liukuvärjäystä ja moniväripainoa. Olin hankkinut perusvärien ohella vain valkoista ja mustaa väriä, joten opiskelimme myös värioppia. Tämä oli opiskelijoista erityisen hauskaa. Vaati paljon kärsivällisyyttä ja testaamista saada haluamansa sävy aikaiseksi. Vaikeuksia oli myös arvioida, mikä oli riittävä määrä väriä, jotta se riitti painamiseen. Olin tulostanut paperille värin sekoitusmallin, joka oli fläppitaululla. Tarvittaessa siitä pystyi tarkistamaan värien sekoituksen.

Kuva 7. Värien sekoitusmalli. (kuva tekijän)

Kuva 8. Värien sekoittaminen. (kuva tekijän)

Opiskelijat innostuivat toistensa värikokeiluista ja halusivat tietää, miten joku väri oli syntynyt. Näin opiskelijat keskustelivat keskenään kuin huomaamattaan eikä kukaan pelännyt virheitä kielen käytössä. Toisinaan ujoimmat opiskelijat tai opiskelijat, jotka saapuvat maista, joissa opetus on ollut hyvin autoritääristä tai virheistä on seurannut rangaistus, eivät välttämättä uskalla puhua tunnilla. Tämä luonnollisesti saattaa rajoittaa opiskelijan mahdollisuuksia tuoda omia ajatuksiaan julki.

Osa opiskelijoista aloitti hyvin rauhassa ja suunnitelmallisesti, pohtien värejä hyvin tarkasti sekä kuvioita, joita halusivat käyttää. Osa opiskelijoista aloittivat hyvin ennakkoluulottomasti testaamaan eri muotteja ja värejä koekankaille. Käytössä oli puuleimasimia, 15 isohkoa muottia ja viisi pientä muottia. Erilaisia muotteja yhdistelemällä voi tehdä isojakin ja näyttäviä raportteja.

Kuva 9. Työn aloitus. (kuva tekijän)

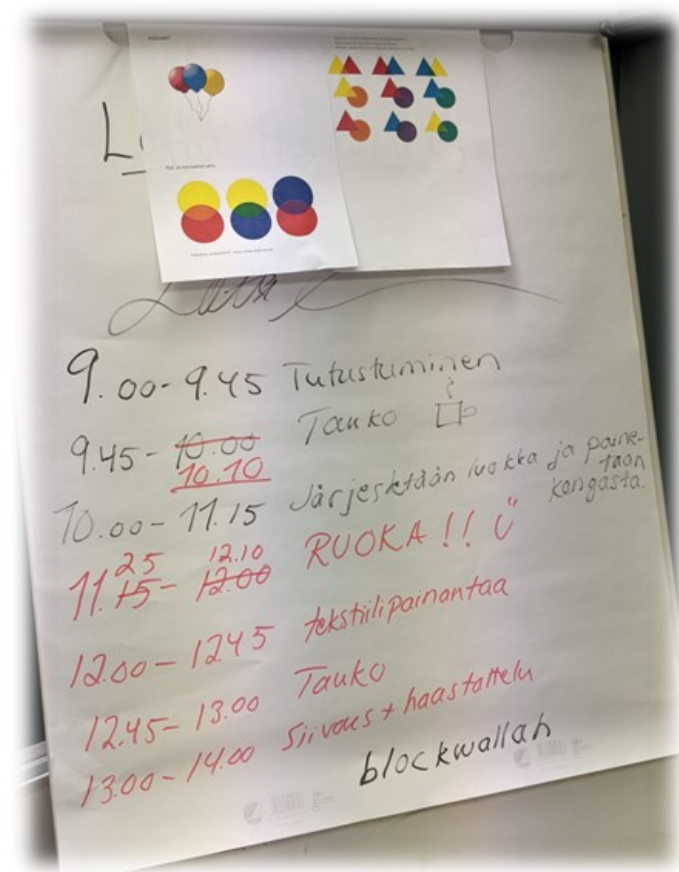

Kuva 10. harjoittelua ja mallin testausta. (kuva tekijän)

Olin varannut valmiita vetoketjullisia tyynyliinoja, kangaskasseja, kangasta ja vanua, jotta olisi ollut mahdollisimman paljon materiaalia mitä hyödyntää päivän aikana. Yllätyksekseni ehdimme painamaan vain testikankaat ja tyynyliinat päivän aikana, mutta varamateriaaleihin oli erittäin hyvä varautua.

Hyödynsin myös omia varastojani tuomalla pajaan omia lankoja, helmiä, leimasimia ja neuvoja. Hankittavaksi jäi värit, värien sekoitusastiat, muovilusikat, pöytien suojausta varten muovia, sekä valmiit tyynynpäälliset. Päivän ohjelman kirjoitin taululle, jotta opiskelijat pystyvät seuraamaan päivän etenemistä, näin he saivat selkeät raamit päivälle.

Päivä sujui hyvin ja opiskelijat olivat innostuneita pajapäivästä. Opiskelijat eivät maltta- neet pitää taukoja, koska painaminen ja kirjailu olivat niin mielenkiintoisia. Luokassa oli hyvin innostunut ja positiivinen tunnelma, nautin itsekkin päivästä ja opiskelijoiden innos- tuneisuudesta.

Kuva 11. Päivän ohjelma. (kuva tekijän)

Kuva 12. Puisia leimasimia ja mallin sommittelua. (kuva tekijän)

Kuva 13. Valmis tyynyliina leimasintekniikalla painettuna. (kuva tekijän)

Kuva 14. Painetun tyynyliinan kirjominen silkkilangalla. (kuva tekijän)

5.5 Teemahaastattelu

Haastattelu antoi tietoa siitä, millaista aikaisempaa kokemusta opiskelijoilla oli käsitöistä. Havainnointi ja niiden kirjaaminen pajapäivän aikana antoivat lisää tietoa tutkittavasta joukosta. Pilotoin tekstiilipajan 20.10. ja saadun tutkimusaineiston purin samalla viikolla. Käytännössä purku tapahtui aineistoa litteroimalla teemahaastattelun tulokset. Kävin läpi päivän aikana ottamani valokuvia ja koostin opiskelijoiden haastattelun tulokset.

Haastattelun ja havainnoin tavoitteena oli saada tietoa siitä, miten opiskelijat kokivat tekstiilipajan ja toiminnallisen opetuksen opiskelun muotona kotoutumiskoulutuksessa. Teemahaastattelun kysymyksiä pohdittaessa tulee miettiä mikä on tutkimusongelma. Tulee myös huomioida aikaisemmat tutkimukset sekä alan kirjallisuus eli teoria. (Eskola & Vastamäki 2010, 35.) Onnistuneen tutkimuksen perusta on huolellisesti tehtyt kysymykset (Valli 2015, 85). Teemahaastattelun on yksi laadullisen tutkimuksen eniten käytetty tiedonkeruumenetelmä. Sitä käytetään, kun tapausta on tuntematon ja halutaan ymmärtää enemmän tutkittavaa kohdetta. (Kananen 2014, 91.)

Kvalitatiiviseen menetelmään haastattelu sopii hyvin ollen yksi päämenetelmä. Teemahaastattelussa kuvaavaa on, että aihepiiri tai teemat ovat tiedossa, mutta muotoa tai tarkkaa järjestystä ei ole. Teemahaastattelua käytetäänkin juuri yhteiskunta- ja kasvatustieteissä. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2007, 200, 203.)

Teemahaastattelu tehtiin kaikille kymmenelle opiskelijalle, jotka osallistuivat pajaan. Opiskelijat olivat eri-ikäisiä ja edustivat eri kansallisuuksia. Vastaukset olivat anonyymejä ja kysymykset olivat avoimia kysymyksiä. Kaikki opiskelijat vastasivat kyselyyn ja he täydensivät vastauksia vielä puheellaan ja sanojen puuttuessa myös eleillä, englannin kielellä tai Google-kääntäjän avulla. Tarvittaessa myös saman kieliset tulkkasivat puheen toiselle opiskelijalle. Näiltä osin vastaukset ovat luotettavia eikä väärintulkinnan mahdollisuutta ole. Onnistuneessa etnografisessa haastattelussa tutkija saa uutta tai kiinnostavaa tietoa, mitä tutkimuskentällä tapahtuu ja sen kulttuurista. Tutkija voi saada uutta tietoa itse tutkittavasta henkilöstä. (Tolonen & Palmu 2007, 111.)

Kysymykset olivat paperilla, johon opiskelijat vastasivat suomeksi. Jokainen kysymys käytiin erikseen yhdessä läpi, jotta virhetulkintaa ei olisi päässyt syntymään. Opiskelijat

kirjoittivat ja kertoivat samalla omia kokemuksiaan esim. harrastuneisuudestaan tekstiilitöiden osalta. Tehtäväkseni jäi näin ollen myös puheen koostaminen kirjalliseksi.

Tämä oli helppoa toteuttaa, koska jokainen odotti omaa vuoroaan ja puhe oli hidastempoista. Näin pystyin samaan aikaan kirjoittamaan, kun opiskelija kertoi vastauksiaan.

Muutama halusi, että istun viereen ja kerron miten jokin sana pitää kirjoittaa, jotta asia tuli varmasti ymmärretyksi. Vastaajat olivat kiitettävän huolellisia vastauksissaan, vaikkakin kirjoittaminen olikin välillä haastavaa. Haastattelukysymykset ovat liitteessä 1.

5.6 Havainnointi

Havainnointi ja keskustelu opiskelijoiden kanssa oli oleellinen osa tutkimusta. Havainnoin ryhmää keskustelemalla opiskelijoiden kanssa, sekä kuuntelemalla ja kirjaamalla ylös omia havaintojani päivän aikana. Teemahaastattelun lisäksi hyödynsin keskustelua ja havainnointia. Havainnointi soveltuu käytettäväksi silloin, kun halutaan saada tietoa, jota ei ole tutkinut kukaan muu kuin tutkija itse. Havainnointi keskittyy juuri käsillä olevaan hetkeen ja siinä hyödynnetään sanatonta viestintää, kuten kehonkieltä. (Kananen 2014, 71.) Havainnointi ja sanattoman viestinnän merkitys olivat hyvin tärkeitä tiedon keruun menetelmiä, koska opiskelijoiden paikoin vajavainen kielitaito ei mahdollistanut syvää ja monipuolista keskustelua. Yksittäiset sanat, innostuneisuus tai syrjään vetäytyminen paljastivat enemmän kuin monta sanaa. Päivän aikana tehdyt havainnot koostin tekstin muotoon.

Teemahaastattelun lisäksi hyödynsin keskustelua ja havainnointia. Havainnointi soveltuu käytettäväksi silloin, kun halutaan saada tietoa, jota ei ole tutkinut kukaan muu kuin tutkija itse. Havainnointi keskittyy juuri käsillä olevaan hetkeen ja siinä hyödynnetään sanatonta viestintää, kuten kehonkieltä. (Kananen 2014, 71.) Etnografisessa tutkimuksessa voivat haastatteluiden tavoitteet poiketa muista käytetyistä haastatteluista, koska tutkija tekee tulkintojaan myös kentällä saamiensa tulosten perusteella. Havainnointi ja keskustelut ovat keskeisiä aineiston tuottamisen menetelmiä. (Rastas 2005, 78–79.)

Havainnointi onkin suositeltavaa silloin, jos saatava tieto ei ole luotettavaa, tai sitä ei saada riittävästi (Kananen 2014, 79). Antropologian tehtävä ensisijaisesti on ollut tuottaa tietoa vieraista kansoista sekä kulttuureista. Osallistuvassa havainnoinnissa tutkija on fyysisesti läsnä tutkittavassa tilanteessa, eli hän osallistuu itse toimintaan. Havainnoin tukena on hyödyllistä tehdä muistiinpanoja ja purkaa ne mahdollisimman pian

tekstiksi. (Kananen 2014, 82, 86.) Havainnointi mahdollistaa tiedon saamisen ihmisten käytöksestä ja kuinka he toimivat luonnollisessa toimintaympäristössään (Ojasalo ym. 2010, 103). Opiskelijoiden antamat vastakset avoimiin kysymyksiin olisivat olleet aivan liian suppeita, tarvitsin siis muunlaistakin aineistoa, jotta sain riittävää informaatiota.

Tutkijan rooli on sanoittaa tutkittavien kokemuksia ja tuntemuksia ja ymmärtää heidän kulttuuriaan ja tehdä siitä tarina (Hirsijärvi & Hurme 2009, 192). Etnografisessa tutkimusmenetelmässä tutkija toimii tiedonkerääjänä ja hän voi päättää mitä kysyy, paljonko ja keneltä kysyy. Koska tutkijalla on liikkumavaraa paljon, vaarana voi olla, että tutkimuksesta tulee subjektiivinen. Muissa tutkimusmenetelmissä tiedonkeruussa ei tutkija voi olla näin merkittävässä roolissa. (Kananen 2014, 23.)

5.7 Aineiston purku, luotettavuus ja validius

Kerätty aineisto tulee myös purkaa ja riippuen siitä, kuinka syvä dialogi tutkijan ja tutkittavien välille on kehittynyt, voi materiaalia olla hyvinkin paljon, vaikka tutkittavia ei olisi-kaan useita. Tutkimusaineisto tulee purkaa mahdollisuuksien mukaan jo keruuvaiheessa tai mahdollisimman nopeasti keruuvaiheen jälkeen. (Hirsijärvi & Hurme 2009, 135.) Teemahaastattelun litteroinnitaso on propositiotason litteroinnilla, jossa kirjataan ylös ainoastaan havainnoinnin ja sanoman ydinsisällöt (Kananen 2012, 110). Tutkimusraportissa tuodaan esille usein teemojen käsittelyn yhteydessä näytepaljoja, eli tutkittavien puheen lainauksia. Näiden lainausten tarkoituksena on antaa havainnollistavia esimerkkejä saaduista tuloksista ja todentaa, että tutkijalla on ollut aineistoa, johon tutkimuksensa perustaa. (Menetelmäopetuksen tietovaranto 2022.) Työssäni käytin havainnointia yhtenä arvioinnin mittarina. Opettajan ja tutkijan roolissa havainnoin opiskelijoita ja miten he käyttäytyivät pajan aikana. Roolini oli osallistuva havainnoija. Osallistuva tutkija on mukana tutkittavassa ryhmässä tutkittavien ehdoilla. Havainnointi voi olla hyvin tiukasti säädeltyä tai täysin vapaata ja normaaliin toimintaan sopeutunutta. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2007, 209–210.)

Luotettavuudella tarkoitetaan tutkittavan todellisuuden ja tutkimustuloksen mahdollisimman hyvää vastaavuutta. Tutkimuksen tulisi olla objektiivinen, varmaa tulosta tuottava, vaikuttava, uskottava ja sen tulisi tutkia asiaa syvällisesti. Hyvä tutkimus voi paljastaa epäkohtia, kuvaa käsillä olevaa todellisuutta ja sen avulla pyritään muuttamaan vallalla olevaa käsitystä aiheesta. Tutkijan tuleekin miettiä, onko hän kiinnittänyt huomiota

olennaisiin asioihin. Onko hän esittänyt oikeat kysymykset, onko kyselyyn osallistuneet oikeat henkilöt ja kuinka yleistävänä tuloksia voidaan pitää. Tutkijan pitää myös osata arvioida, onko tutkimus ollut uskottava ja toteutettu sellaisissa olosuhteissa ja sellaisin mittarein, jotta tutkimus on luotettava. Validius tarkoittaa tutkimuksen pätevyyttä. Se arvioi, sitä onko tutkija lähtenyt liikkeelle oikealla ennakko-odotuksella, onko hän valinnut oikean tavan lähestyä tutkimustaan ja onko hän valinnut oikean menetelmän tutkimukseensa. Validiuksella tarkoittaa myös sitä, miten luotettavia mittareita tutkija on käyttänyt. Onko aineistoa kerätty ilman virhetekijöitä ja ovatko tehdyt johtopäätökset oikeat. Validius muodostuu tutkijan omasta aihepiirin tuntemuksesta, aikaisemmista aiheita koskevista tutkimuksista ja millaisen loogisen lopputuloksen ne yhdessä muodostavat. (Karasma 2012, 176–177.) Tämän työn luotettavuutta voidaan arvioida kirjallisen aineiston, haastattelututkimuksen ja havainnoin perusteella.

6 Löydökset

Opinnäytetyössäni pyrin löytämään vastauksia siihen, miten tekstiilipaja soveltuu koutumiskoulutukseen ja miten opiskelijat kokivat pajapäivän. Näihin kysymyksiin pyrin löytämään vastauksia testipajan avulla.

Tunnelma luokassa oli positiivinen ja oli havaittavissa erittäin hyvää tekemisen meininkiä, tyytyväisiä opiskelijoita ja päivä kului todella nopeasti. Vaikka ryhmässä oli pari opiskelijaa, joita kankaan painaminen ja käsityöt eivät juuri kiinnostaneet, he osallistui-
vat kuitenkin opetukseen, mutta vetäytyivät syrjään, kun työ oli tehty. Puhelin vei voiton käsitöistä. Kaikki opiskelijat pysyivät kuitenkin luokassa, eikä kukaan lähtenyt aikaisemmin pois.

Havaintoni perusteella opiskelijat olivat pääosin äärimmäisen innostuneita painamisesta, ja monet eivät malttaneet lähteä lainkaan tauolle. Osa opiskelijoista innostui esittämästäni kirjailusta ja he aloittivatkin kirjailemaan silkkilangalla painamiensa kuvioita. Puhuimme myös siitä, että leimasintekniikkaa voi käyttää valmiiden vaatteiden koristamiseen, lisäten niihin kirjontaa, paljetteja sekä helmiä. Muutamalle opiskelijalle annoin lankaa ja silmäneulan mukaan, jotta he pystyivät jatkamaan kirjontaa kotona.

Opiskelijat olivat hyvässä vuorovaikutuksessa keskenään ja kysyivät rohkeasti minulta kysymyksiä. Yhdessä pohdittiin mihin kohtaan voisi lisätä jonkin kuvion ja miten jonkin

tietyn värisävyn saa aikaiseksi. Vain yksi opiskelija sai työnsä hyvin nopeasti valmiiksi ja siirtyi puhumaan puhelimeen. Kyseinen opiskelija kuitenkin sanoi pitävänsä pajapäivää mukavana päivänä ja toivoi vastaavaa jatkossakin

Yleisesti opiskelijat sanoivat käyttävänsä suomen kieltä toiminnallisessa opetuksessa paljon enemmän kuin perinteisessä luokkaopetuksessa. Opiskelijat olivat myös positii-visesti hyvin yllättyneitä siitä, että he saivat tyynyliinat kotiin mukaan. Muutamien opiskelijoiden kohdalla huomasi, että heillä oli kiinnostusta ja kokemusta käsitöiden tekemisestä. Eräs opiskelija mainitsi, että hänen kotimaassaan tehtiin vastaavia painotöitä, mutta hän ei ollut koskaan tehnyt niitä. Puset leimasimet olivat hänelle tuttuja, mutta mahdollisuus niiden käyttämiseen tuli vasta Suomessa.

6.1. Teemahaastattelun tulokset

1. Millaisia käsitöitä sinä olet tehnyt sinun kotimaassasi?

Kymmenestä opiskelijasta neljä oli tehnyt kotimaassaan käsitöitä, loput eivät olleet koskaan tehneet mitään käsitöitä.

Yksi vastaajista kuvailee omaa suhdettaan käsitöihin näin:

Ommella, piirtaa, decoupage huonekaluja. Opiskelijapalaute.

Kolme opiskelijaa on ommellut, kirjaillut ja neulonut kotimaassaan.

2. Millaisia käsitöitä sinä teet Suomessa?

Seitsemän opiskelijaa mainitsee, ettei ole tehnyt mitään käsitöitä suomessa, Yksi opiskelija sanoo maallanneensa huonekaluja Suomessa sekä ompelee, neuloo ja piirtää. Yksi vastaajista on tehnyt tyynyliinan ja pöytäliinan Suomessa.

Yksi vastaaja ei ollut ymmärtänyt kysymystä, hän vastasi ohi kysymyksen:

”Opiskelee ja menee maatala.” Opiskelijapalaute.

3. Millaisia käsitöitä naiset tekevät sinun kotimaassasi?

Useimmat vastasivat, että naiset heidän kotimaassaan tekevät perinteisiä käsitöitä, ompelevat, neulovat ja kutovat mattoja.

Yksi kysyjistä vastasi näin:

”Maatila ja oma bussines. Kotimaani naiset tekevät ompelijoita toita, mattoa, kori, kengat, reppu.” Opiskelijapalaute.

4. Mitä mieltä sinä olet tekstiilipajasta?

Kaikki opiskelijat vastasivat hyvin tyhjentävästi, tekstiilipaja oli suuri menestys. Opiskelijat nauttivat saadessaan tehdä käsitöitä ja heidän mielestään päivä kului nopeasti ja tekstiilipajatyypistä toimintaa olisi kaivattu enemmänkin. Eräs opiskelija kysyikin, onko joka viikko tekstiilipaja. Tässä otteita opiskelijoiden vastauksista:

”Tekstiilipajan se on hyvää tannan”. ”Hyvän päivä, kiitos”, ”joo”, ”hyvää”, ”oli ihana”, ”hyvä mieltä”, ”oli hyvä”, ”oikein hyvä”, ”tekstiilipajan kaikki on hyvä”.

Opiskelijapalaute.

5. Miten sinä käytit suomen kieltä pajapäivänä?

Vain kolme opiskelijaa sanoi, ettei juuri puhunut suomea päivän aikana, mutta näistäkin vastaajista yksi sanoi kuitenkin kuuntelevansa paljon puhetta. Hän mainitsi myös oppineensa päivän aikana paljon uusia sanoja, vaikkakin puheen tuottaminen oli vielä vaikeaa. Loput sanoivat puhuneensa muiden opiskelijoiden ja opettajan kanssa suomea.

6. Miltä suomen kielen puhuminen tuntui samalla kun teit käsitöitä?

Kolme vastaajaa sanoi, ettei juuri puhunut suomea, mutta kuunteli suomen puhetta ja sanoivat oppineensa paljon uusia sanoja. Tämä toistui myös muiden opiskelijoiden vastauksissa, ja he myös puhuivat siitä paljon pajan jälkeen. Sanavarasto oli karttunut sellaisilla sanoilla, joita ei tulisi opittua normaalissa luokkaopetuksessa. Tässä pari vastausta:

”Käsitöitä parempi, se on vaikeaa, mutta hyödyllistä.”

Opiskelijapalaute

7. Kuinka kauan yksi paja voi sinun mielestäsi kestää?

Tässä kysymyksessä oltiin lähes yksimielisesti sitä mieltä, että koko päivän kestävä paja on paras vaihtoehto. Yksi vastaaja oli sitä mieltä, että paja voisi kestää vain yhden tunnin, kaksi vastaajaa oli sitä mieltä, että paja voisi kestää kaksi tuntia. Loput seitsemän olivat sitä mieltä, että koko päivän kestävä paja olisi paras mahdollinen vaihtoehto.

8. Millaisia koneita sinä osaat käyttää?

A) Saumuri B) Ompelukone C) joku muu kone

Yksi vastaajista osasi käyttää saumuria ja ompelukonetta. Yhteensä viisi opiskelijaa osasi käyttää ompelukonetta ja loput viisi eivät osanneet käyttää kumpaakaan konetta. Kenelläkään ei ollut kokemusta mistään muusta koneesta.

9. Millaisia käsitöitä sinä haluaisit tehdä tekstiilipajassa seuraavalla kerralla?

Viis vastaajaa halusi oppia käyttämään ompelukonetta, näistä kaksi halusi myös oppia tekemään käsitöitä yleisesti. Kaksi vastaajaa halusi oppia käyttämään ompelukonetta paremmin. Yksi halusi oppia käyttämään saumuria, yksi halusi valmistaa kassin ja kolmas vastaaja halusi oppia neulomaan sukan.

10. Mikä oli parasta tämän päivän tekstiilipajassa?

Vastaukset olivat kaikki saman suuntaisia, eli kaikki pitivät päivästä hyvin paljon ja se toi mukavaa vaihtelua normaaliin opiskeluun. Mielenkiintoisena yksityiskohtana vastauksissa kävi ilmi, että vaikka kaksi opiskelijaa, jotka eivät vaikuttaneet pajasta yhtä innostuneilta kuin muu ryhmä, vastasivat hekin pitäneensä pajapäivästä. Vastauksista kävi ilmi, että kaikki vastaajat olivat tyytyväisiä pajapäivään.

Kaksi vastaajaa ilmoitti, että puhuminen ja uusien sanojen oppiminen oli parasta. Maa-laaminen, joka tarkoittaa tässä tapauksessa kankaanpainantaa oli mukavaa ja yksi vastaajista sanoi, että oli kiva oppia uusi tekniikka. Eräs vastaajista sanoi, että tämä on

mukava taito osata, jota voi hyödyntää omassa arjessa. Yksi vastaajista sanoi, että hän oli iloinen, kun sai puhua paljon suomea ja sai viedä itse painamansa tyynyliinan kotiin.

6.2 Kokemuksia pajaopetuksesta

Opiskelijat odottivat innokkaina käsitöiden aloittamista, vaikkakin mukana oli aika paljon sellaisia naisia, joilla ei ollut aikaisempaa kokemusta käsitöiden tekemisestä. Muutama opiskelija oli vasta Suomessa tehnyt ensimmäiset käsityönsä. Opiskelijoiden antama suullinen palaute oli positiivista ja rohkaisevaa tulevaisuutta ajatellen.

Opiskelijat toivoivat pajaopetuksen jatkuvan ja heillä oli hyviä ehdotuksia, mitä haluaisivat oppia lisää tekstiilipajoissa. Vaikka ryhmän naisilla oli aika matala kielitaito, käyttivät he suomen kieltä rohkeasti ja kertoivat innokkaasti itsestään ja kulttuuristaan, ja juuri omasta käsityökulttuurista kertominen oli heille tärkeää. Pari vastaajaa sanoikin, ettei heillä kotimaassaan ollut aikaa tehdä käsitöitä, koska oli tehtävä jatkuvasti töitä. Eräs opiskelija sanoi, että hänen kotimaassaan tehdään enemmän punontatöitä kuin ompelutöitä.

Tekstiilipajan opiskelijat miettivät yhdessä mitä muuta voisi leimasintekniikalla painaa, kuten verhoja ja pöytäliinoja. Osa opiskelijoista halusi tietää, mistä voi ostaa värejä ja leimasimia, jotta voivat tehdä tekstiilipainantaa myös kotona. Näytin alan liikkeiden nettisivuja, joista voi tilata leimasimia ja alan liikkeen Helsingistä, josta voi käydä ostamassa värejä.

Opiskelijat kertoivat, että pajapäivän aikana sanavarasto karttui aivan uuden tyyppisillä sanoilla. Eräs opiskelija sanoi, että ilman tätä pajaa, hän ei olisi oppinut värien nimiä ja nyt hän muistaa ne paremmin, kun on itse sekoittanut värejä ja käyttänyt puheessaan uusia sanoja. Hän mainitsi, että monet sanat saivat nyt asiayhteyden tekstiilipajaan, joka auttaa muistamaan sanoja paremmin. Myös Lappalaisen (2005, 109) tutkimus tukee tätä huomiota. Hän mainitsee, että käsityöllinen toiminta tuki opiskelijoiden kielen oppimista sekä kartutti sanavarastoa. Vastaavia kokemuksia nousi esille myös Hangassalon ja Miettusen (2018) tutkimuksesta. Tekstiilipajassa maahanmuuttajat käyttivät suomen kieltä vapaassa keskustelussa muiden opiskelijoiden sekä ohjaajien kanssa. Uudet sanat tuli opittua huomaamatta keskusteluissa muiden kanssa tekemisen yhtey-

dessä. Uusia sanoja tuli opittua käsitöiden yhteydessä, mutta myös ohjeiden vastaanottamisen, ymmärtämisen ja ohjeiden mukaan toimimisen kautta. (Hangassalo & Mietunen 2018, 72.)

7 Pohdinta

7.1 Tulosten arviointi

Opinnäytetyössäni halusin selvittää, miten käsityöpaja sopii kotoutumiskoulutukseen ja miten opiskelijat kokevat toiminnallisen opetuksen. Lähtökohtana oli testata tekstiilipajaa ja saatujen tulosten ja opiskelijapalautteen perusteella aloittaa toiminnallinen pajaopetus. Tutkimuksesta saatu tulos on sangen yhteneväinen aikaisempien tutkimusten kanssa. Muissa tutkimuksissa ei tosin ollut kiinnitetty huomiota opiskelijoiden käsityötaitoihin. Kyseisissä töissä keskityttiin tutkimaan enemmän käsitöitä välineenä suomen kielen käytön tai ryhmytymisen kannalta. Näissä tutkimuksissa toteutettiin erilaisia käsillä tehtäviä projekteja.

Tutkittavan ryhmän opiskelijat paljastivat minulle tosiasian, jota en ollut osannut odottaa: opiskelijoilla ei ollut juurikaan kokemusta käsitöiden tekemisestä, saatikka ompelukoneen käytöstä. Tästä näkökulmasta tarkasteltuna, työni asetti sille asetetun tavoitteen ja tuotti uutta tietoa aikaisempiin tutkimuksiin nähden. Tavoitteenani oli saada tieto siitä, millaista kokemusta opiskelijoilla oli käsitöiden tekemisestä.

Tutkimukseni tuotti yhteistyöyritykselle uutta ja tarpeellista tietoa pajaopetuksesta. Näiltä osin opinnäytetyö täytti sille asetetut tavoitteet. Koska pajaopetusta ei ole aikaisemmin toteutettu CareeriaPlussassa, oli tästä opinnäytetyöstä saatu tieto arvokasta ja oppilaitosta hyödyttävää.

Tämän työn valmistumiseen ja pajatoimintaan liittyi paljon haasteita, koska koronatilanne kuritti erityisesti maahanmuuttajakoulutusta. Siinä missä muut oppilaitokset saivat olla lähiopetuksessa, kotoutumiskoulutusta toteutettiin etäopetuksessa. Työlle asetettu tiukka aikataulu rajoitti myös pajojen järjestämistä, koska aikaresurssi tuli vastaan. Jos aikaa olisi ollut enemmän, olisin voinut pitää enemmän pajoja ja tutkia suurempaa joukkoa opiskelijoita ja näin otoksesta olisi tullut kattavampi ja luotettavampi.

Haastattelukysymyksiä laatiessani mietin avoimien kysymyksien toimivuutta maahanmuuttajien kohdalla, ja tässä olisi pitänyt luottaa omaan intuitioon. Avoimet kysymykset varmasti tuottavat enemmän tietoa ensikysymällä, mutta ne voivat olla erittäin vaikeita kysymyksiä henkilöille, joiden äidinkieli ei ole suomi tai kieliaito on alhainen. Olisin päässyt helpommalla, kun olisin esittänyt kysymykset ko/kö- loppuisina ja tehnyt vain tarkentavia kysymyksiä opiskelijoille. Nyt aikaa meni huomattavasti enemmän, kun yritin selittää mitä kysymykset tarkoittavat. Esimerkiksi *millainen* ja *mitä* sanat ovat yleisesti vaikeita opiskelijoiden käsittää. Tämä näkyy selkeästi matalamman kielitaidon omaavien henkilöiden keskuudessa.

Ajankäytön kannalta olisi ollut järkevämpää tutustua opiskelijoihin jo ennen pajapäivää ja jakaa haastattelulomakkeet jo tuolloin. Samoin olisi kannattanut tehdä tutkimusluvan kanssa. Toisaalta mietin myös sitä, että jos olisin toiminut näin, olisiko silloin pajaan osallistunut vain ne, joita asia kiinnosti, ja muut olisivat olleet poissa. Tämä olisi vaikuttanut mielestäni tutkimustulokseen, koska tällöin pajaan olisi luultavimmin osallistuneet vain ne opiskelijat, joita se olisi kiinnostanut.

Vaikka kohtasinkin työtä tehdessäni haasteita, se mielestäni vastasi sille asetettuihin tavoitteisiin hyvin. Halusin saada tiedon opiskelijoiden kokemuksesta toiminnallisen opetuksen suhteen, sekä pajaopetuksen soveltuvuudesta kotoutumiskoulutukseen. Opinnäytetyö tarjosi myös lisää tietoa siitä, millaisia käsityötaitoja opiskelijoilla oli, mitä he haluaisivat jatkossa pajassa tehdä, sekä miten paja auttoi käyttämään suomen kieltä pajapäivän aikana. Näiltä osin tutkimus siis ylitti sille asetetut tavoitteet. Halusin myös saada selville, mitä mieltä opiskelijat olivat toiminnallisesta opetuksesta verrattuna normaaliin luokkaopiskeluun. Opiskelijat olivat hyvin tyytyväisiä toiminnalliseen päivään sekä siihen, että saivat käyttää suomen kieltä luonnollisessa ympäristössä. Puheen tuottaminen ja kuunteleminen oli aivan erilaista kuin perinteisessä luokkaopetuksessa. Nyt puhuminen lähti opiskelijan omista tarpeista liikkeelle. Oli myös helpompi korvata puuttuvia sanoja osoittamisella, eleillä ja tukikielen avulla.

Tutkinnon perusteet otetaan käyttöön elokuussa 2022 ja ne tulevat muokkaamaan CareeriaPlussan kotoutumiskoulutusta. Tutkinnon perusteissa huomioidaan enemmän erilaiset tavat oppia sekä, opetustyylien- ja tilojen muokkaaminen erilaisiin opetustyyliihin soveltuviksi. Myös eritasoisten opiskelijoiden eriyttämiseen tullaan kiinnittämään enem-

män huomiota. (OPH 2022a.) Tähän tarpeeseen voisi pajaopetus vastata hyvin. Pajaopetukseen voisi eriyttää sellaisia opiskelijoita, joille käsin tekeminen on mielekästä ja helpompi tapa oppia. CareeriaPlussassa ollaan lisäämässä toiminnallisen opetuksen määrää ja tätä silmällä pitäen tutkimuksesta saatu tieto on sangen hyödyllistä yhteistyöorganisaatiolle.

Tällä hetkellä elämme hyvin hektisessä maailmassa, jossa asioita tapahtuu hyvin nopealla tempolla ja kaikkiin muutoksiin emme ole olleet lainkaan valmistautuneita. Koronaviruspandemia on koetellut koulutusala ja varsinkin kotoutumiskoulutuksessa se on vaikeuttanut arkea ja tämän opinnäytetyön valmistumista. Tarkoituksena oli aloittaa tekstiilipajat keväällä 2020, mutta korona päätti toisin. Koulutusta on toteutettu pääsääntöisesti etäopetuksena, joten tekstiilipajojen aloittaminen siirtyi. Jopa testipajojen järjestäminen oli hyvin vaikeaa, ja onnistuin toteuttamaan vain yhden testipajan. Käytännön testaaminen jäi siis varsin vähäiseksi, mutta se antoi jo rohkaisevaa palautetta ja tietoa siitä, miten pajoja voitaisiin opetuksessa toteuttaa. Saadut tulokset noudattavat aikaisemmin saatuja tutkimustuloksia. Tarkoitukseni oli järjestää kaksi samanlaista pajaa, jotta olisin saanut enemmän vertailukohtaa, mutta valitettavasti etäopetukseen siirtyminen ei tätä mahdollistanut. Koronaviruspandemian vuoksi pystyin pitämään siis vain yhden pajan, mutta se tarjosi jo kuitenkin jonkinlaista perspektiiviä pajaopetuksen ja toiminnallisuuden lisäämiseen kotoutumiskoulutuksessa.

Saatu tulos kannustaa jatkamaan pajatoimintaa ja toiminnallista opetusta jatkossakin, kunhan mukana on niitä opiskelijoita, joita se todella kiinnostaa. Opiskelijalle voi olla äärimäisen turhauttavaa osallistua tämän tyyppiseen opetukseen, mikäli toiminnallinen oppimistyyli on itselle hyvin vierasta. Teoreetikkoja tämän tyyppinen oppimistyyli - ja ympäristö tuskin kiinnostaa.

Opiskelijoilta saatu palaute oli kuitenkin kannustavaa ja rohkaisee vastaavan opetuksen jalkauttamiseen oppilaitoksessa. Jo se, että opiskelijat, jotka eivät olleet tehneet käsitöitä juurikaan, olivat innostuneita uuden oppimisesta, kannustaa kehittämään toiminnallista opetusta kotoutumiskoulutuksessa. Tutkimustuloksen perusteella tekstiilipaja on hyvä lisä toiminnallisten ryhmien opetuksessa, mutta yhtä hyvin sitä voisi toteuttaa kielellisesti edistyneempienkin opiskelijoiden ryhmissä. Toiminnallinen opetus tuo myös opettajalle mukavaa vaihtelua, kun voi opettaa aivan uusia taitoja opiskelijoille mutta myös entuudestaan tutut asiat voi opettaa uudella menetelmällä.

7.2 Kehittämisehdotukset

Tutkimusluvan lomakkeen tulisi olla mahdollista saada englanninkielisenä ja selkosuomella. Tämä olisi nopeuttanut lomakkeiden allekirjoittamista päivän aikana. Selkosuomea voivat tarvita muutkin henkilöt kuin maahanmuuttajat.

Opetusta ja pajatoimintaa suunniteltaessa on syytä kiinnittää huomiota niihin töihin, joita pajassa voi ja kannattaa tehdä. Leimasintekniikka oli menetelmänä onnistunut valinta, koska se oli helppo omaksua ja siinä ei vaadittu minkäänlaista käsityökokemusta.

Tulevaisuuden pajoja suunniteltaessa tuleekin kiinnittää huomiota opiskelijoiden aikaisempaan kokemukseen ja osaamiseen sekä teetettäviin töihin. Jos olisin valinnut vaativamman työn, kuten esimerkiksi tyynyliinan ompelun ja painamisen, olisi tutkimuksen lopputulos voinut olla aivan erilainen. Todennäköisesti opiskelijat eivät olisi ehtineet tekemään juuri mitään valmiiksi pajapäivän aikana ja näin heille ei olisi tullut mitään konkreettista tuotetta valmiiksi. Tekstiilipajaa suunniteltaessa onkin syytä kiinnittää huomiota siihen, että opiskelijat valmistavat jonkin oikean tuotteen, jolla on oikea käyttötarkoitus (Lappalainen 2005, 166). Tulevaisuudessa pitää siis tietää huomattavasti paremmin millainen on opiskelijoiden aikaisempi kokemus käsityöistä, tai pitäytyä helpommissa ja varmemmissa menetelmissä. Tällöin vaarana kuitenkin on, että tekstiilipajasta tulee askartelupaja eikä se täyttäisi niitä odotuksia mitä itselläni tekstiilipajaan liittyy.

Suunnitteluun pitää varata aikaa, samoin materiaalihankintaan. Monia suunnitelmia pitää testata ensin itse, jotta osaa varautua oikeisiin materiaaleihin ja työtapoihin sekä ajankäyttöön resurssiin opetuspäivänä. Käytettävissä olevat tilat ja laitteet ovat yksi tärkeä asia, johon pitää kiinnittää paljon huomiota. Olisikin upeaa, jos pystyisimme tulevaisuudessa tarjoamaan sellaiset puitteet, että joku opiskelijoistamme innostuisi tekstiilialasta niin paljon, että voisi hakeutua alan opintoihin tai työllistyä tekstiilialalle.

Tulevaisuudessa pajatoiminta on tarkoitus järjestää iltapäivisin, mutta saatu palaute saattaa vielä muuttaa suunniteltua toimintatapaa. Mahdollisesti paja sijoittuisikin iltapäivään, varsinaisen opetuksen jälkeen. Mikäli näin on, on tarpeellista miettiä, millaisia töitä opiskelijoilla voi teettää, eli kuinka kauan yksi projekti kestää. Onko mahdollista jatkaa projektia esim. seuraavalla tai samalla viikolla? Vai onko ehkäärkevintä pitää

koko päivän kestävä pajapäivä, jolloin opiskelijat saavat rauhassa keskittyä omaan projektiinsä koko päivän. Järjestämäni paja antaa kuitenkin suuntaa siitä, millaista aikaresurssia pajaan kannattaa varata.

Myös se, ketkä opiskelijat valikoituvat pajaan, tulee ratkaista ennen pajaopetuksen aloittamista. Onko tarpeellista pitää pajoja kaikille opiskelijoille, myös niille, joille käsin tekeminen on hyvin vierasta tai jopa vastenmielistä? Olisiko kuitenkin mielekkäämpää pitää pajaa vain niille opiskelijoille, joita käsin tekeminen kiinnostaa ja jotka ehkä voisivat hyödyntää pajassa oppimiaan taitoja myöhemmin työelämässä tai harrastuksena?

Nyt ryhmä muodostui vain naisista, mutta olisi mielenkiintoista toteuttaa vastaava paja miehille ja kuulla heidän mielipiteitään tekstiilin painamisesta, ja käsitöiden tekemisestä heidän kulttuureissaan. Pajasta saatu positiivinen palaute kannustaa kehittämään myös muita pajoja esim. puutyön ja ravitsemusalan osalta. Keramiikka, piirtäminen ja maalaaminen voisivat olla myös kiinnostavia aihealueita pajiin.

Olisi mielekästä pohtia ja kokeilla käytännössä, miten käsityöt vaikuttavat kielen oppimiseen. Jo nyt on tehty mielenkiintoisia tutkimuksia aivojen toiminnasta käsitöiden tekemisen yhteydessä. Kielen oppimisen ja käsitöiden yhteisvaikutusta pitäisi päästä tutkimaan ryhmässä, joka on koolla pidemmän aikaa ja mukana luonnollisesti pitäisi olla verrokkiryhmä perinteisellä opiskelumenetelmällä. Itseäni kiinnostaa erityisen paljon se, mitä käsitöiden tekeminen merkitsee ihmisen psyykelle ja voisiko se toimia rauhoittavana menetelmänä stressaantuneelle opiskelijalle. Opiskelijoiden joukossa on aikajoin henkilöitä, joilla on erilaisia ahdistuneisuushäiriöitä yms. stressioireita. Voisivatko käsityöt tuoda heille uuden rauhoittumisen muodon?

Tutkimuksessani halusin selvittää, miten tekstiilipaja soveltuu kotoutumiskoulutukseen ja miten maahanmuuttajaopiskelijat kokivat toiminnallisen opetuksen. Tutkimukseni perusteella voi vetää johtopäätöksen, että tekstiilipaja soveltuu erittäin hyvin toiminnallisenä opetusmuotona kotoutumiskoulutuksessa. Jatkossa pajatoiminnan aloituksessa pitää kuitenkin huolehtia siitä, että opetukselle on varattu oikea paikka ja riittävästi aikaa. Testipaja kesti kokonaisen päivän ja ainakin leimasintekniikalle se oli erittäin sopivan mittainen. Luokkatilan tulee olla tarkoitukseen sopiva, jotta esim. keskeneräiset tuotteet, koneet ja muu materiaali saadaan talteen seuraavaa opetuskertaa varten. Hy-

välle suunnittelulle ja materiaalihankinnalle pitää varata aikaa, jotta pajassa voidaan toteuttaa tekstiilitöitä, joilla on oikea käyttöfunktio. Opiskelijoiden aikaisempi kokemus käsitöiden tekemisestä tulisi kartoittaa jo etukäteen. Tällöin opettajalla on aikaa suunnitella opiskelijoiden taitoihin soveltuvia töitä. Kuten tutkimus paljasti, yllättävän harvalla opiskelijalla oli kokemusta käsitöiden tekemisestä.

Opiskelijapalautteen perusteella opiskelijat pitivät toiminnallisesta opetusmuodosta. Kaikille opiskelijoille toiminnallinen opiskelutyyli tai käsityöt eivät kuitenkaan sovi, joten opetusta suunniteltaessa tämä tulisikin pitää mielessä. Uskon, että on kaikille osapuolille mukavampaa, että tekstiilipaja pohjautuu vapaaehtoisuuteen. Käsitöiden tekeminen voi toimia myös rauhoittumisen hetkenä opiskeluiden lomassa, siksi sille tulisi varata riittävästi aikaa. Tekstiilipaja voi tarjota asiasta kiinnostuneille opiskelijoille ensikosketuksen tekstiilialaan Suomessa ja kenties innostaa opintojen pariin.

7.3 Toiminnallisen opetuksen mahdollisuudet

Toiminnalliseen opetustapaan voi sisällyttää myös muita opetussuunnitelman edellyttämiä asioita, kuten harrastuksiin, koulutukseen ja työelämään liittyviä teemoja. Toiminnallisen opetuksen aikana tulee keskusteltua kaikkien opiskelijoiden kanssa tasavertaisesti ja huomattavasti enemmän kuin perinteisessä luokkaopetuksessa. Normaalisissa luokkatyöskentelyssä voi olla vaarana, että hiljaisemmat opiskelijat eivät saa tai eivät uskalla pyytää puheenvuoroa tai he eivät tietoisesti pyri luomaan kontaktia muihin opiskelijoihin tai opettajaan. Etenkin opiskelijoille, jotka arastelevat käyttää suomen kieltä muiden kuullen, heille pajaopetus on erittäin sopiva tapa päästä kommunikoimaan ja saada äänensä kuuluville.

Pajaopetus tarjoaa oivallisen mahdollisuuden myös ryhmäytymiseen. Se mahdollistaa luonnollisemman tavan tutustua uusiin ihmisiin mielekkään tekemisen avulla. Oma havaintoni oli, että vaikka ryhmässä oli opiskelijoita, joille puhuminen suomen kielellä oli vaikeaa, kommunikointi sujui helpommin, kun pystyi eleillä tukemaan puhetta. Oppimistilanteessa opiskelija pystyi hyödyntämään paremmin kaikkia aistikanaviaan. Kuunteleminen ja puheen tuottaminen on raskasta puuhaa, varsinkin kun se kestää monta tuntia päivässä. Kuten Hangassalo ja Miettunen (2018) toteavat omassa tutkimuksessaan, käsityöllinen toiminta tukee vuorovaikutuksen ja suomen kielen harjoittelua. Ryhmän

jäsenet kokivat ryhmän turvallisena paikkana opiskella ja käsitöiden tekeminen ryhmässä rentoutti opiskelijoita ja toimi yhdistävänä tekijänä opiskelijoiden välillä. Myös ohjaajan toiminnan merkitys, materiaalien ja työskentelytapojen valinta vaikuttivat vuorovaikutukseen sekä ryhmäytymiseen. Mahdollisuus käyttää suomen kieltä oli osallistujille tärkeää. Käsiyöllinen toiminta nähtiin hyvänä mahdollisuutena edistää kielen oppimista sekä toimia yhtenä kotoutumista edistävänä toimintana. (Hangassalo & Miettunen 2018, 61–85.)

Materiaalihankinta nousee yhdeksi tärkeäksi asiaksi toiminnallista opetusta suunniteltaessa. Kotoutumiskoulutuksessa voisi hyvinkin hyödyntää ompelimoiden leikkuujätettä sekä kierrätysmateriaalia. Tämä olisi ompelimoilla oivallinen mahdollisuus päästä eroon ns. ongelmamateriaalista. Rahaa on niukasti käytössä, ja toisaalta kierrätysmateriaalia on tarjolla paljon ja leikkuujäte on monelle ompelimolle ongelma. Hyöty olisi molemminpuolinen. Kierrätysmateriaalia hyväksikäyttämällä voi luonnollisesti liittää opetukseen kierrätyksen ja lajittelun, jotka voivat olla monelle maahanmuuttajalle vieraita asioita.

Kotoutumiskoulutukseen kuuluva kuuden viikon mittainen työharjoittelujakso voisi olla erinomainen mahdollisuus saada alasta kiinnostuneet opiskelijat harjoitteluun tekstiilialalle. Näin he voisivat saada uusia ajatuksia urasuunnitelmiin, kenties jopa innostua yrittäjyydestäkin. Opinnäytetyötä tehdessä tulikin mieleeni ajatus, että pitäisi enemmän päästä luomaan yhteistyöverkostoja alan toimijoiden kanssa, jotta harjoittelupaikkoja olisi tarjolla opiskelijoillemme. Myös alan oppilaitosten tutustumiskäynnit pitäisi olla osa koulutusarkea.

Opiskelijoissa on aina mukana niitä henkilöitä, jotka omaavat hyvät käsityötaidot ja jotka haluavat opiskella alaa ja voisivat ehkä jopa työllistyä tekstiilialalle. Uskon, että maahanmuuttaja voisivat rikastuttaa Suomalaista tekstiilialaa, ja oman kulttuurin esille tuomiseen pitäisi kannustaa enemmän. Tämä on rikkaus, johon pitäisi kiinnittää enemmän huomiota ja kotoutumiskoulutuksen tekstiilipajaopetus voisikin olla ensimmäinen kosketus tekstiilialalle

7.4 Oma ammatillinen kasvu

Tutkimuksen edetessä osaamiseni kasvoi paljon. Tietämykseni kotoutumiskoulutuksesta ja sitä määrittävistä laeista ja määräyksistä on kasvanut hyvin paljon ja se on antanut mahdollisuuden kehittyä omassa ammatissani. Positiivinen kokemus pajasta lisäsi myös omaa mielenkiintoa kehittää toiminnallista opetusta jatkon kannalta ja hakea lisää ideoita tulevia tekstiilipajoja ajatellen.

Tutkimusta tehdessäni tulin miettineeksi hyvin paljon omaa opettajuuttani. Mietin, miten voin huomioida erilaisia oppimistyyliä paremmin ja kuinka voin kehittää omaa ammattitaitoani enemmän. Tutkimuksen aikana tekstiilipaja sai näkyvyyttä Careerian nettisivuilla, johon maahanmuuttajakoulutuksen johtajan pyynnöstä tein blogikirjoituksen. Blogitekstissä esittelin tekstiilipajan ja maahanmuuttajakoulutusta. Blogiteksti julkaistiin nettisivuston lisäksi myös sosiaalisessa mediassa (Facebook 2022). Koin tämän hyvin innostavana asiana. Teen omassa työssäni jotain sellaista, mistä muutkin voivat innostua ja lisätä omaan opetukseensa. Toiminnallinen käsityöpaja toimii muissakin konteksteissa hyvin, kun tavalliseen luokkaopiskeluun kaivataan vaihtelua. Kotoutumiskoulutus ei juurikaan saa näkyvyyttä julkisuudessa, mutta siellä kuitenkin tehdään yhteiskunnallisesti merkittävää ja vaikuttavaa työtä.

Työlläni voin osoittaa, että vestonomeja työskentelee mitä erilaisemmissa työpaikoissa ja ammateissa. Tekstiiliala ei ole ainoa työllistymisala, jolla vestonomien ammattitaitoa arvostetaan. Heidän osaamistaan tarvitaan muissakin ammateissa. Vestonomien koulutus on tarjonnut minulle mahdollisuuden ammatilliseen kasvuun opettajana. Elämä ohjaa mitä erilaisempien haasteiden ja mahdollisuuksien äärelle ja jatkokoulutus on yksi mahdollistava tekijä.

Loppupäätelmänä voi sanoa, että käsityöt ja toiminnallinen opetus soveltuvat erinomaisen hyvin kotoutumiskoulutukseen. Käsityöt mahdollistavat oman kulttuurin edistämistä sekä, uuden kulttuurin oppimista ja ne voivat tehostaa kielen oppimista. Niiden avulla voidaan toteuttaa opetussuunnitelman mukaista toiminnallista opetusta sekä opettaa muita opetussuunnitelman mukaisia teemoja vaihtoehtoisin menetelmin. Tällä tavoin voidaan opettaa myös sellaisia aihealueita, jotka voivat muuten olla opiskelijalle vai-

keita oppia tai ymmärtää. Toiminnallinen opetus voi tuottaa myös aivan erilaisia onnistumisen tunteita. Tekstiilipaja voi parhaimmillaan toimia opiskelijoille innoittajana haikautua tekstiilialalle opiskelemaan ja töihin.

Lähteet

Anttila, P. 1992 Käsityön ja muotoilun teoreettiset periaatteet. 1–2. painos. Porvoo. WSOY Oy.

Aineeton kulttuuriperintö. [Viitattu 2.5.2022.] Saatavilla: <https://www.aineetonkulttuuriperinto.fi/fi/unesco-sopimus>

CareeriaPlus. [Viitattu 20.8.2021]. Saatavilla: <https://careeriplus.fi/>

Eriksson, P., Koistinen, K. 2014. Monenlainen tapaustutkimus. Kuluttajatutkimuskeskuksen tutkimuksia ja selvityksiä. [Viitattu. 25.9. 2021]. Saatavilla: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/153032/Tutkimuksia%20ja%20selvityksi%c3%a4%2011%202014%20Monenlainen%20tapaustutkimus_Eriksson_Koistinen.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Eskola, J. Vastamäki, J. 2010. Teemahaastattelu: opit ja opetukset. Aaltola J., Valli R.(toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1, Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle 3. korj. ja täyd. painos. Jyväskylä: PS-Kustannus, 26–44.

Facebook. [Viitattu 7.5.2022.] Saatavilla: <https://www.facebook.com/careeriplus/posts/258082596334383>

Finlex. [Viitattu 19.2. 2022]. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386>

Hangassalo, L., Miettunen, M. 2018. Käsityöllinen toiminta kotoutumisen välineenä. Itä-Suomen Yliopisto Filosofinen tiedekunta Soveltavan kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen osasto. Joensuu Käsityönopettajakoulutus Käsityötieteen Pro gradu -tutkielma. Joensuu.

Hirsijärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. uudistettu painos Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Hirsijärvi, S., Hurme H. 2009. Tutkimushaastattelu, Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Huutilainen, M., Peltonen, L. 2017. Tunne aivosi. Helsinki: Otava.

Huutilainen, M. 2019. Näin aivot oppivat. Jyväskylä: PS-kustannus.

JD Institute of Fashion Teknlogy. [Viitattu 20.10. 2021]. Saatavilla: <https://www.jdinstitute.edu.in/history-of-block-printing-with-infographics>

Järvinen, P., Järvinen, A. 2011. Tutkimustyön metodeista. Opinpajan kirja. Tampereen yliopistopaino Oy Juvenes Print Tampere.

Järvilehto, L. 2014. Hauskan oppimisen vallankumous. 2. painos. Jyväskylä: PS Kustannus.

Kananen, J. 2008. KVALI kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja.

Kananen, J. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä: Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, J. 2014. Etnografinen tutkimus. Miten kirjoitan etnografisen opinnäytetyön? Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Karasma, K. 2012. Suomi toisena kielenä, opetustieteen perusteet. Helsinki: Finn Lectura.

Kookas.fi. [Viitattu 7.1.2022]. Saatavilla: <https://www.kookas.fi/tiede/kulttuuri-ja-yhteiskunta/mita-etnologia-tutkii>

Kojonkoski-Rännäli, S. 2014. Käsin tekemisen filosofiaa. Turku: Painosalama.

Koppa. [Viitattu 6.10. 2021.] Saatavilla: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/teemoittelu>

Kotoutumisen kokonaiskatsaus 2019. Tutkimusartikkeleita kotoutumisesta. [Viitattu 1.9.2021.] Saatavilla: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162005/TEM_oppaat_10_2019_Tutkimusartikkeleita_kotoutumisesta_20012020.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kufu-hanke. Keski-Suomen monikulttuuristen yhdistysten liitto Wari ry/kädentaitojen kulttuurifuusiot. [Viitattu 1.10.2021]. Saatavilla: https://www.kyt.fi/wp-content/uploads/2020/08/5-Wari-ry-Kufu-loppuraportti-4.6.2020_pakattu.pdf

Kupias, P. 2007. Kouluttajan kehittyminen. Helsinki: Yliopistokustannus HYY yhtymä Yliopistopaino.

Laine, M., Bamberg, J., Jokinen, P. 2007. Tapaustutkimuksen käytäntö ja teoria. (toim.) Laine, M., Bamberg, J., Jokinen, P. Tapaustutkimuksen taito. Helsinki: Yliopistopaino. 9–38

Lappalainen, E-M. Kulttuurisesti sensitiivinen opettajuus. 2005. Oulun yliopisto Kasvatustieteiden tiedekunta. Käden, kielen ja kulttuurin oppimisen yhdistäminen maahanmuuttajien koulutuksessa ja opettajan kasvupolulla.

Launonen, K. 2014. Luovuus lähtee käsistä. Latvia: Jelgava printing House.

Lerkkänen, M-K., Pakarinen, E. 2018. Opettajan merkitys oppimismotivaatiolle Salmela-Aro, K. (toim.) Motivaatio ja Oppiminen. 4. painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 181–196.

Lonka, K. 2015. Oivaltava oppiminen. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.

Luutonen, M., Pöllänen, S. 2017. Aineeton kulttuuriperintö. Käsintehdyt hyvinvointia: Käsityö psyykkisen hyvinvoinnin tuottajana. [Viitattu 23.1.2022]. Saatavilla: <https://www.aineetonkulttuuriperinto.fi/assets/PDF/itsetekemisen-perinne.pdf>,

Maahanmuuttovirasto. [Viitattu 1.9. 2021]. Saatavilla: https://migri.fi/sanasto#K_fi%20I

Magyarmuseum. 2015. [Viitattu 19.3.2022]. Saatavilla: <https://magyarmuseum.org/hungarian-embroidery/hungarian-embroidery/>

Marsio, L. Elävää perintöä vaalimassa- Unescon yleissopimus aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta Suomessa. Kivilaakso A., Luutonen, M., Marsio, L. (toim.) Itsetekemisen perinne. Käsityöt elävänä kulttuuriperintönä. [Viitattu 25.9. 2021]. Saatavilla: <https://www.aineetonkulttuuriperinto.fi/assets/PDF/itsetekemisen-perinne.pdf>,

Menetelmäopetuksen tietovaranto. [Viitattu 6.3.2022]. Saatavilla: https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html

Ojasalo, K. Moilanen, T., Ritalahti, J. 2010. Kehittämistyön menetelmät Uudenlaista osaamista liiketoimintaan 1.–2. painos. WSOYpro Oy Helsinki

OPH 2022 a. Kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet. [Viitattu 18.4.2022]. Saatavilla: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Kotoutumiskoulutuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2022_1.pdf

OPH 2021b. Aikuisten maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet. [Viitattu 15.8. 2021]. Saatavilla: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/139342_aikuisten_maahanmuuttajien_kotoutumiskoulutuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2012.pdf

OPH 2021 c. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko. [Viitattu 10.9.2021]. Saatavilla: <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Liite%20%20Kehittyva%CC%88n%20kielitaidon%20tasojen%20kuvausasteikko.pdf>

Pollari, J. Koppinen, M-L. 2011. Maahanmuuttajan kohtaaminen ja opettaminen Jyväskylä: PS Kustannus.

Pöllänen, S. 2017. Käsintehdyt hyvinvointia: Käsityö psyykkisen hyvinvoinnin tuottajana. Kivilaakso, A., Luutonen, M., Marsio, L. (toim.) Itsetekemisen perinne. Käsityöt elävänä kulttuuriperintönä. [Viitattu 19.12.2021]. Saatavilla: <https://www.aineetonkulttuuriperinto.fi/assets/PDF/itsetekemisen-perinne.pdf>

Rajatonta tiedekasvatusta 2021. [viitattu 21.1. 2022.]. Saatavilla: <https://rajatontatiedekasvatusta.wordpress.com/tutkijan-abc/>

Rastas, A. Kulttuurit ja erot haastattelutilanteessa. 2005. (toim.) Haastattelututkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Ruusu vuori, J., Tiittula, L. 2. painos. Tampere: Osuuskunta Vastapaino. 78–102.

Repo, P. Aivot tarvitsevat käsitöitä. Käsillä tekeminen tukee oppimista ja rentoutumista. Helsingin Sanomat. HS Artikkeli 25.5. Kotimaa [Viitattu 1.9.2021]. Saatavilla: <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000002532868.html>

Rogers, J. 2004. Aikuisoppiminen: Tampere. Tammer-Paino Oy.

Rogers, J. 2007. Adults Learning. 5. painos. Great Britain. Glaskow Library of Congress Cataloguing-in-Publication Data Typeset by YHT Ltd.

Saarela-Kinnunen, M., Eskola, J. 2010. Tapaus ja tutkimus=tapaustutkimus? (toim.) Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Aaltola, J., Valli R. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. 3. korj. ja täyd. painos. Jyväskylä: PS-Kustannus, 189–199.

Salmela-Aro, K. 2018. Motivaatio ja oppiminen kulkevat käsi kädessä. (toim.) Motivaatio ja oppiminen. 4.painos. Jyväskylä: PS-kustannus. Toimitettu Painopaikka: Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu, 9–25.

Salminen Anniina 2021. Koulutuspäällikkö. CareeriaPlus. Haastattelu: 17.6.202

Siltavalmennus. [Viitattu 1.10. 2021]. Saatavilla: <https://www.siltavalmennus.fi/maahanmuuttajille/>

Stenberg, K. 2011. Riittävän hyvä opettaja. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Suomisanakirja: [Viitattu 5.1.2022] Saatavilla: <https://www.suomisanakirja.fi/etnografia>

Tervetuloa Suomeen. [Viitattu 1.9. 2021]. Saatavilla: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161191/TEMoppaat_16_2018_TervetuloaSuomeen_FI_PDFUA.pdf

Valtioneuvosto selonteko kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista. [Viitattu 1.9.2021]. Saatavilla: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163237/VN_2021_62.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä, 4., uudistettu painos Jyväskylä: PS Kustannus.

Vähälä, E. 2003. Luovan käsityöprosessin yhteydet psyykkiseen hyvinvointiin. Käsityötieteen lisensiaattitutkimus Joensuun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Käsityönopettajan koulutuslinja.

Tilastokeskus. [Viitattu 9.9.2021.] Saatavilla: <https://www.tilastokeskus.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa/ulkomaan-kansalaiset.html>

Yhteistyöpalaveri, 15.1.2019. [Viitattu 20.8.2021.]

Liitteet

Liite 1 Haastattelukysymykset

1. Millaisia käsitöitä sinä olet tehnyt sinun kotimaassasi?
2. Millaisia käsitöitä sinä teet Suomessa?
3. Millaisia käsitöitä naiset tekevät sinun kotimaassasi?
4. Mitä mieltä sinä olet tekstiilipajasta?
5. Miten sinä käytit suomen kieltä pajapäivän aikana?
6. Miltä suomen kielen puhuminen tuntui samalla kun teit käsitöitä?
7. Miten kauan yksi paja voi sinun mielestäsi kestää?

A) yksi tunti B) kaksi tuntia C) koko päivä

8. Millaisia koneita sinä osaat käyttää?

A) Saumuri

B) Ompelukone

C) Joku muu kone, mikä?

9. Millaisia käsitöitä sinä haluaisit tehdä tekstiilipajassa tulevaisuudessa?
10. Mikä oli parasta tämän päivän tekstiilipajassa?